

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΙΧ. ΓΚΙΩΝΗΣ. Ἀγιοιορρείτικα.
ΚΑΙΣΑΡ. Καὶ σὺ Βροῦτε;
Ε. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Μπέξων.
ΛΗΝΑ. Στὸ νοσοκομεῖο.
Λ. ΜΑΒΙΑΝΗΣ. Σονέτα.
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. Ἱερὰ θελήματα.
ΠΙΓΑΜΜΑ. Μὲ δημοψήφισμα.
ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Ἐπιθεώρηση.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ «Ἀρχισυντάκτης» (συνέχεια).
Φ. Π. ΦΛΩΡΙΑΝΗΣ. Σὰς θέλουμε!
Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΚΑΙ ΣΥ ΒΡΟΥΤΕ;

Ἐδιάβασα καὶ γὰρ τὸ ἄρθρο τοῦ Βρούτου «Τιμὴ καὶ Ἀνάθεμα» καὶ χάριξα — χωρὶς νῆμαι τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου — ἔτι γράφτηκε ἐπὶ τέλους τὸ πρῶτο, ποῦ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς, πολιτικὸν ἄρθρο, ἔπειτα ἀπὸ τίς παρωδίες (γὰρ νὰ μὴν πῆ κανεὶς ἄλλη λέξη) ποῦ μᾶς σερβίρουν κάθε μέρα οἱ ἀντιπολιτευόμενες ἡμερίδες. Εἶδα καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Γράκχου ἐξίσου ἀληθινὴν καὶ τίμια, ποῦ δὲ μοῦ θύμιζε ἐλάτελα τίς ἀρθρογραφίας τοῦ κυβερνητικοῦ τύπου. Καὶ σκέπτηκα. Τί ἀλλοιῶτικαι ποῦ θὰ εἶταν οἱ Ἑλλαδίτες, ἂν εἶχανε γὰρ μερικὰ χρόνια παρόμοια πολιτικὴ ἀνατροφή.

Μ' ἔλο τὸ δίκιο ποῦ μπορεῖ νάχη ὁ Βρούτος — ποῦ μακάρι νὰ μὴν τὸ εἶχε, ὅπως γράφει ὁ Γράκχος — θάθελα νὰ πέραγε ἀπαρτήρητο τὸ ἄρθρο του, ἔστω καὶ νὰ μὴ ζητοῦσαν φύλλα τοῦ Νοῦμα οἱ διάφοροι σύλλογοι. Τὸ ἀνάθεμα τοῦ Βρούτου εἶναι ἀνάθεμα ποῦ μπορεῖ νὰ πιάσῃ. Ὁ Γράκχος ποῦ τὸν χτυπάει μᾶς λέει «ὁ Βρούτος βλέπει. Καὶ πρέπει νὰ εἶναι στραβὸς γιὰ νὰ μὴ θέλει νὰ ἰδεῖ ἔτι βλέπει αὐτός. Ὁ Βρούτος δὲν ἀντιπολιτεύεται κρίνει. Δὲ δημοσκοπεῖ πονάει. Δὲ ρητορεύει σοφολογεῖ».

Ὅλα αὐτὰ ποῦ μᾶς λέει πονετικά ὁ Γράκχος, ὁ ἀναγνώστης τὰ βλέπει καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κακὸ. Καὶ θάθελα νὰ εἶχα τὴ δύναμη κ' ἐγὼ ἐνὸς Βρού-

του γὰρ νὰ τοῦ χαλάσω τὸ ἀνάθεμα, καὶ γι αὐτὸ δὲν καταπιάνομαι μόνος μου, σὺν τῷ Γράκχῳ· σὺν Βρούτῳ φαντάζομαι πὼς μοναχὰ ἕνας ἄλλος «ποῦ πονάει σὺν τῷ Βρούτῳ καὶ δὲ δημοσκοπεῖ, ποῦ κρίνει καὶ δὲν ἀντιπολιτεύεται», μπορεῖ μοναχὰ νὰ τοῦ τὸ χαλάσῃ τὸ ἀνάθεμα του· κὶ αὐτὸς εἶναι ἕνας, ὁ Ἴδας.

Ὁ Ἴδας λοιπὸν, κύριε Βρούτε, στὸ βιβλίον τοῦ τὸ ξακουστὸ «Μαρτύρων καὶ Ἡρώων αἷμα» βιβλίον ποῦ μποροῦσε νὰ λεγότανε καὶ Μακεδονικὸν Εὐαγγέλιον — ἔπειτα πάντα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια τοῦ μεγάλου Γιαννοπούλου — στὸ βιβλίον λοιπὸν αὐτὸ στὴ σελίδα 95 Κεφάλ. **Φυλακή**, ὁ Ἴδας μιλώντας μ' ἕνα Βούλγαρο ἀξιωματικόν, ποῦ τοῦ ἔλεγε ἔτι οἱ Βούλγαροι ζητοῦνε τὴν ἐλευθερίαν γὰρ βλους στὴ Μακεδονίαν, τοῦ προτείνει αὐτῇ τὴ λύσιν, «Ἀφήστε τα αὐτὰ, μὴ τὰ λέτε σὲ μᾶς. Αὐτὰ λέγετέ τα τῆς Εὐρώπης ποῦ εἶναι ἀπλοῦν καὶ δὲν ξέρει τὰ πράματα. Ἄν θέλατε ἀλήθεια νὰ ἐλευθερώσετε αὐτὸ τὸν τόπο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, γιὰ τὸ **δέ ζητήσατε καὶ τὴ δική μας βοήθειαν**, παρὰ καταπισθήκατε μονάχοι σας σὲ μιὰ δουλειάν, ποῦ δὲ μπορεῖτε **μόνοι σας** νὰ τὴ καταφέρετε, ὅσο καὶ νὰ τὸ ἐπιθυμῆτε; Ἄς τ' ἀρήσωμ' αὐτὰ. Μάλιστα **ἄς πολεμούσαμε καὶ οἱ δύο μαζί**, συντροφικῶς, ἄς διώχναμε τοὺς Τούρκους καὶ ἔπειτα εἶχαμε καιρὸ γιὰ **μοιρασιές**».

Κὶ αὐτὰ δὲ γράφηκαν χεῖς ἄλλ' ἀπὸ τὰ 1907. Κὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς λίγους ποῦ παρακολούθησε τέτοια βιβλία εἶταν κὶ ὁ Βενιζέλος. Καὶ ποῦς μοῦ λέει, πὼς μὲ τὴν ιδέα αὐτῇ τοῦ Ἴδα νὰ μὴν εἶταν ἀπὸ τότε ποτισμένος κὶ ὁ Βενιζέλος, ἀντίθετα τῆς ιδέας τοῦ Περικλῆ Γιαννοπούλου, ποῦ ἀλληλογραφώντας στὴν ἴδια ἐποχὴ (1907) μαζί του ὁ Βενιζέλος δὲ φαίνεται νὰ παραδεχότανε τὴν ἄπειρήν τοῦ Γιαννοπούλου περιφρόνησιν σὲ κάθε Ἑλλαδικῇ ἀντιλήψει γιὰ τὸ φιάξιμον τοῦ Ἑλλ. Κράτους;

Καὶ ὁ Ἴδας, Κύριε Βρούτε, δὲν τὰ σκεπτότανε στὰ 1907 μονάχα, ἀλλὰ καὶ τελευταία στὸ βιβλίον τοῦ «Ὅσοι Ζωντανοὶ» τοῦ 1911 στὴ σελίδα 76. Λέγει στὸ φίλον του ποῦ ἔχει ἰδανικὸν νὰ διατηρήσῃ τὴ φυλὴν σ' ἕνα **Ἀνατολικὸν Κράτος** σὺν τῷ βυζαντινῷ, δηλαδὴ τῇ δικῇ σας ιδέᾳ, κ. Βρούτε, ποῦ γράφετε στὸ ἄρθρο σας «νὰ γίνῃ ξανά τὸ θάμα τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας», ὁ Ἴδας ἀπαντᾷ στὸ φίλον του «Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο, ἂν οἱ Ἕλληνες θὰ ξανακάμουν μὴν Ἀνατολικὴ Αὐτοκρατορία ἢ θὰ ἐνώσουν τὴ φυλὴν τους εἰς ἕνα Ἑλλαδικὸν μεγάλο κράτος, **φτάνει νὰ κουνηθοῦν ἐθνικῶς, νὰ μποῦν σὲ αἷματα, ν' ἀγωνίζονται, νὰ πολεμοῦν, νὰ θερμεύουν**». Καὶ παρακάτω σελίδα 127 «Τὸ φόβον ποῦ δίνουσι τὸν Τούρκον οἱ Βούλγαροι ἔπρεπε οἱ Ἕλληνες νὰ τὸν ἐκμεταλλεῦτοῦν κίνοντες συμμαχίαν μὲ τοὺς Βουλγάρους».

Κι' ἀπ' ἑλα τὰ βιβλία του—βιβλία προφητικά, πού μιὰ μέρα ἡ Φυλὴ θὰ τὰ βάλῃ κοντὰ στὶς προφητείες τοῦ Γιαννοπούλου — ξεκαθαρίζει πὼς ὁ Ἰδας θέλει τὸ ἔθνος ἔπως ἔπως τὰ κουνήθῃ, νὰ πολεμήσῃ, γιατί ἔπως λέγει «τὰ ἔθνη φτωχαίνουν, πὸν οἱ ἄνθρωποι ζοῦν χωρὶς ὀρμές, δίχως τυχοδιωκτικὴ ὄρεξη, χωρὶς πολεμικὴ μανία». Καὶ ἐάν δὲν εἶναι νὰ γείνη τὸ ὄνειρο γιὰ τὴν ἔνωση τῆς ἑλλ. φυλῆς, ἔμως «γιὰ νὰ μείνῃ ἡ Ἑλλάδα ἔπως εἶναι, οὔτε λόγος νὰ γίνεταί».

Κι' ὅταν ὁ Ἰδας πού πόνεσε τόσα χρόνια πρὶν ἀπὸ μᾶς (ἔμεις πονούσαμε μοναχὰ γιὰ τὴν Κρήτη καὶ πάλι μόνο σὰν θέλαμε νὰ ριζώμε τὴν Κυβέρνηση) στὴν ἀνάγκη εἶναι εὐχαριστημένος καὶ μὲ τόσα λίγα πράματα, νομίζω ὅτι τὸ ἀνάθεμα μποροῦσε νὰ τὸ πῆ ἕνας τὸ πολὺ κακόπιστος ἀντιπολιτεύμενος. Ὅχι ἔμως καὶ Σὺ Βροῦτε.

ΚΑΙΣΑΡ

ΜΕ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Πολλὰ γράφουνε τὰ φύλλα καὶ τὰ Ἑλληνικά καὶ τὰ ξένα γιὰ τὸ μοιρασμὸ μετὰ τὸν πόλεμο. Ὁ ἕνας γράφει ὅτι ὑπάρχουν συνθήκες καὶ χάριτες, ὁ ἄλλος ὅτι θὰ μοιράσουν κατὰ τὶς θυσίες τους, ὁ τρίτος ὅτι θὰ εἶναι ὁ Τσάρος τῆς Ρωσίας ὁ διαιτητής. Ἀπορῶ, πὼς εἶναι δυνατό στὸν 20ον αἰῶνα θὰ γίνῃ τέτοια συζήτηση. Μήπως πρόκειται γιὰ βόδια ἢ γιὰ ξεροκάμπους; Ἀυτὰ μποροῦνε νὰ μοιραστοῦνε δίχως νὰ ρωτηθοῦνε· ἐκεῖνοι ἀγοράζονται κατὰ τὴν τιμὴ, πού τοὺς δίνει κάποιος μεσίτης. Μήπως στὴν ἐποχὴ μας κυριαρχεῖ ἀκόμα ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ἄθροπος εἶναι τόσο πιὸ πολὺ εὐτυχής, ὅσο μεγαλειότερη εἶναι ἡ πατρίδα του, ὅσο πιὸ πολὺ ἄθροποι γλείφουνε τὰ ἴδια γραμματόσημα; Κατ' αὐτὸν τὸ λογαριασμὸ, οἱ Ρῶσοι ἔπρεπε νάνα οἱ εὐτυχέστεροι ὅλων τῶν ἀθρώπων γιατί τὸ κράτος τους ἐμπεριέχει 120 μυλλιούνια κατοίκους, ἔπρεπε ὁ Ἰταλὸς νὰ ἀξίξῃ δέκα φορές τόσο σὰν τὸν Ἑλβετὸ γιατί ἡ Ἰταλία ἔχει 30 ἑκατομμύρια καὶ ἡ Ἑλβετία 3!

Μήπως ἡ ἔκφραση, ὅτι θέλουμε νὰ ἐλευθερώσουμε τοὺς ὑποδούλους ἀδερφούς εἶτανε μιὰ κωμωδία, πού ἔμεις οἱ ἴδιοι δὲν τὴν πιστεύουμε πιά; Μήπως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔχθρῶν πού σκοτώσαμε στὸν πόλεμο μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ καταπατήσουμε τὸ ἐλεύθερο θέλημα ἐνὸς ἀθρώπου, νὰ ἐκλέξῃ ὁ ἴδιος τὸν κυρίαρχό του; Ὅχι, ὄχι, χίλιες φορές ὄχι. Ἄν θέλουμε νὰ εἶμαστε προοδεδμένο Κράτος, ἀθῶροι τοῦ 20ου αἰῶνα, τότες δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέσο γιὰ νὰ χαρᾶξουμε τὰ σύνορά μας, παρὰ τὸ δημοψήφισμα.

Γιατὶ ἡ Ἑλλάδα νὰ ἔχει πιὸ πολλὰ δικαίωματα

στὴν Κρήτη ἀπὸ τὴν Τουρκία, ἀφοῦ ἡ Τουρκία τὴν κυριέψε στὸ 1669; Γιατὶ ὁ λαὸς τῆς Κρήτης τὸ θέλει ἔτσι.

Γιατὶ ἡ Σάμο νὰ ἀνήκει στὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ οἱ Δυνάμεις δὲν τὸ θέλουν; Γιατὶ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς τῆς Σάμου τὸ θέλε ἔτσι.

Γιατὶ ἡ Ρόδο νὰ μὴ μένει στὴν Ἰταλία, ἀφοῦ ἡ Ἰταλία ἔχει τὸ δεκαπλάσιο πληθυσμὸ τῆς Ἑλλάδας; Γιατὶ δὲν τὸ θέλει ὁ λαὸς τῆς Ρόδου.

Θέλετε παραδείγματα τῆς ἱστορίας;

Ὁ Γαριβάλδης, ὅταν μπῆκε νικητὴς σὲ μιὰ ἐπαρχία τῆς μέλλουσας Ἰταλίας δὲν τοῦφθανε τὸ δικαίωμα τοῦ κατακτητῆ, ἀλλὰ πρὶν ἐκλεχτεῖ ἕνας ὑπάλληλος, ἐκήρυξε δημοψήφισμα γιὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἴδιο λαὸ τῆς ἐλευθερωμένης ἐπαρχίας, ποῖο βασιλεῖα θέλει, καὶ ἔτσι βλέπουμε τὰ ψηφίσματα τοῦ Μιλάνου, τῆς Φλωρεντίας, τῆς Νεάπολης, τῆς Βενετίας καὶ τῆς Ρώμης, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ σημερινοῦ Ἰταλικῶ Κράτους πού ἔχει ἕνα ἑκατοστὸ μόνο ξένους, δηλαδὴ μὲ πληθυσμὸ 30 ἑκατομμύρια οὔτε μισὸ ἑκατομμύριο ξένους, δηλαδὴ Γερμανούς, Γάλλους, Ἀρβανίτες καὶ Ἑλληνες! Ὁμολογῶ ὅτι εἶμωνα ἀρκετὰ ἀπλοϊκὸς γιὰ νὰ νομίσω ὅτι τὸ ἴδιο θὰ κάμουν οἱ κληρονόμοι τοῦ Γαριβάλδη στὴν Τριπολίτιδα καὶ στὴν Πάτμο!

Ἄλλο παράδειγμα ἡ Νορβηγία τοῦ 1905. Μιὰ ὠραία πρωτὴ ἡ Κυβέρνηση τῆς Νορβηγίας ἀνάγγειλε στὸ βασιλεῖα τῆς Σουηδίας, ὅτι ἀναλαμβάνει ἡ ἴδια τὴ φροντίδα γιὰ τὴ Νορβηγία, ἀφοῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας ἀδύνατο νάνα καὶ βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας· τοῦ τῶπε μὲ καλὸ τρόπο γιὰ νὰ μὴ θυμώσῃ, τοῦ τὰ ξήγησαν ὅλα καλά, καὶ τοῦ πρόστεσαν, ὅτι δὲν εἶναι δικό τους καπρίτσιο, ἀλλὰ ἔτσι τὸ θέλει ὁ λαός, ἄς τὸν ρωτήσῃ ἂν θέλει, καὶ σ' ὅλη τὴν Νορβηγία, σ' ὅλα τὰ χωριά ἔγινε δημοψήφισμα καὶ παντοῦ ἡ ἴδια ἀπάντηση: «Θέλουμε ἰδιαίτερο βασιλεῖα!» Κ' ἔτσι ἔγινε, δίχως σφαγές, δίχως διαδήλωσες, δίχως ἀνάμιξη τῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

Γιατὶ νὰ μὴ γίνῃ ἔτσι καὶ στὴν Καβάλλα, στὶς Σαρανταεκλησιές, στὴν Αὐλώνα, στὸ Μοναστήρι, στὶς Σέρρες, στὴν Καβάργα καὶ στὴ Σιλίστρα; Ἄν θέλουν οἱ κάτοικοι τῆς Καβάλλας νὰ πάει ἡ Καβάλλα στὴ Βουργαρία, τί δικαίωμα ἔχουμε μεῖς νὰ τοὺς κρατήσουμε; Ἄν θέλουν νὰ πάει στὴν Ἑλλάδα, πὼς μποροῦμε νὰ τοὺς πουλήσουμε;

Ἄς εἶναι. Θὰ ἔχουμε ἴσως καὶ μεῖς καμιὰ ἐκπληξη, ἂνα χωριό, καμιὰ πόλη, πού θέλαμε νὰ γίνῃ δική μας, νὰ ψηφίσῃ γιὰ τὴ Βουργαρία ἢ γιὰ τὴν Ἀρβανιτία, τί μᾶς νοιάζει; Ἐδιώξαμε τοὺς κατακτητὲς γιὰ νὰ γίνουμε χειρότεροι αὐτῶν; Ἄλλὰ βεβαίως θὰ βρεθοῦνε ἄλλα τόσα μέρη, πού θὰ μᾶς

ζητήσουν. Μοῖ φαίνεται καλλίτερο νὰ κερδίσουμε ἕνα χωριὸ Ρωμιοῦς, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ πάει στὴ Βουργαρία, παρὰ νὰ κρατήσουμε μὲ τὴ βία ὃ Βουλγάρικα, ποῦ δὲ μᾶς θέλουν.

Τί μεγάλο παράδειγμα γιὰ τὸ μέλλον! Τί μᾶς εἶναι τρεῖς ξερόβουνα στὴ Μακεδονία, ἂν αὐτὸ τὸ παράδειγμα μᾶς ἀνοίγει νέες ἐλπίδες στὴ Ρωμυλία καὶ Θράκη, στὴ Μικρασία καὶ Συρία; Τί γιὰ τὴ Ρουμανία ἢ Σιλίστρα σχετικῶς πρὸς τὴ Βεσσαραβία καὶ Τρανσυλβανία; Τί γιὰ τὴ Σερβία τὸ Μοναστήρι στὴ σύγκριση τῆς Βοσνίας;

Τέτοιο κατόρθωμα θᾶξιζε πιὸ πολὺ ἀπὸ τὶς νίκες τῆς Κουμάνοβας, τοῦ Λουλέ-Πύργου ἢ τῆς Γιαντισᾶς.

Καὶ μεῖς οἱ δημοτικιστὰδες, ποῦ δίνουμε περισσότερο κῦρος στὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ, ποῦ ἔσωσε τόσους αἰῶνες δίχως βιβλίον καὶ δίχως διασκόλους τὸ **νερό**, τὸ **σκυλί**, τὸ **χαμό**, καὶ τόσες ἄλλες λέξεις, παρὰ στὴ χάρτινη ἐπιστημονικὴ γλώσσα ποῦ δὲν κατώρθωσε νὰ δώσει ζωὴ οὔτε στὸ «**ἐλθέ**» καὶ στὸ «**πατήρ** καὶ **μήτηρ**», ἔμεῖς πρέπει περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ ὑποστηρίξουμε μιὰ λύση, ποῦ σέβεται τὸ δικαίωμα κάθε ἀθρώπου νὰ ἐκλέξῃ μόνος του τὸν κυρίαρχον καὶ τὴν πατρίδα του. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἑνὸς δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἐμπόδιον καὶ βίασάνον γιὰ τὸν ἄλλο. Αὕτη ἡ λύση εἶναι ἡ μόνη, ποῦ μποδίζει νὰ γίνουμε ἀγανακτικὰ καὶ ἀντιπολιτευτικὰ ρεύματα σὲ κείνα τὰ μέρη ποῦ ἔχουν τόσην ἀνάγκη ἀπὸ ἡσυχία καὶ τάξη γιὰ τὴν ἀνάπτυξή τους.

Ἄς ἐρωτηθῇ κάθε χωριὸ στὴ Χιμάρα, στὸν κάμπο τοῦ Μοναστηριοῦ, στὰ Σαντζιάκια Σερρῶν καὶ Δράμας, στὴ Θράκη καὶ στὴ Δοβρουτσᾶ, καὶ θὰ γίνῃ ἕνα ἔργο σταθερώτερον ἀπὸ ὅλες τὶς formules καὶ τὰ statu quo, ποῦ μαγερεῦνται στὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ κόσμου.

Βιέννη

ΠΙΓΑΜΜΑ

ΣΑΣ ΘΕΛΟΥΜΕ!

Κ' ἔμεῖς Σαραντακλησιῶτες, Ἀδριανουπολίτες, Σκοπιανοί, Σουφλιῶτες καὶ ἄλλοι τόσοι ποῦ εἴμαστέ τὴν ἰσχυρὰ ἀπ' τοὺς Βουλγάρους, χαρήκαμε, δακρύσαμε, κλάψαμε ἀπ' ἀναγάλιασιν γιὰ τὶς νίκες τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου, τοῦ στρατοῦ **μας** καὶ τοῦ στόλου **μας**. Φτερούγισε ἡ καρδιά μας, ἔταν οἱ Ἕλληνες μπῆκαν στὴ Σαλονίκη, φωνάξαμε καὶ μεῖς «ζήτω» ὅταν τὰ καράβια μας στρημόναν τὰ τούρκικα τσακισμένα μέσα στὰ Στενά. Μὰ πολλὰς φορές καὶ μὲνα μὲ πιάνει τέτια ζούλια γιὰ τὰ ἄλλα τὰ λεπτέρωμένα πιά ἀδέρφια μας, ποῦ

συλλογίζουμαι μὴν ἔτι ἔγινε εἶναι κανένα τρομερὸ λάθος, θέλω νὰ πῶ τὸ πῶς ἀκολουθήσαμε τὴν Ἑλλαδικὴν πολιτικὴν καὶ ὄχι τὴν ἐθνικὴν, τὴν Πανελληνία, ὅπως τὶς λέγει ὁ Βρούτος (Νουμάς, ἀριθ. 497 σελ. 545). Καὶ ἔμωσ ἡ λογικὴ, σὺν ἡσυχάσω, μὲν ἔρχεται ἀδυσώπητη καὶ μπρὸς τῆς πρέπει νὰ σωμαίνει ἡ καρδιά. Τί ἐλπίδες εἴχαμε μεῖς κεῖ πάνω; Θὰ μποροῦσαμε, ἐνωμένοι μὲ τοὺς Τούρκους, νὰ σταματήσουμε τὸ Σλαβικὸ χεῖμαρρο, ποῦ ὁ τωρινὸς πόλεμος δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀρχὴ του; Ἀμφιβάλλω ἂν οἱ Τούρκοι μὲ τὸ ἐθνικιστικὸν τους πολιτικὸν πρόγραμμα θὰ μᾶς εἴχαν τόσο καλά, ὥστε νὰ προτιμήσουμε γιὰ συμμάχους ἀπ' αὐτοὺς τοὺλάχιστον τὸν τσαρῶν χρόνον νεοτουρκικὴν πολιτικὴν ἀπόδειξε πῶς τέτιον πράγμα δὲν μποροῦσαμε νὰ ἐλπίζουμε. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ μείνουμε ἔξω ἀπ' τὸν πόλεμον; καὶ ἂν ἔξαφνα ἡ μοιρασιά γίνονταν χωρὶς ἡμᾶς, νὰ παίζουμε ὑστερα ρόλον Ρουμανέζικον, ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἀφτὸς διπλωματία;

Μὰ χαμένα λόγια· ἡ συζήτηση τὴν ἰσχυρὰ εἶναι περὶ τῆς ἰσχυρᾶς ἔγινε. Ὅτι πρέπει νὰ σκεφτοῦμε **τὴν ἰσχυρὰ** εἶναι τί πρέπει νὰ γίνῃ **τὴν ἰσχυρὰ**.

Καημένες Σαραντακλησιᾶς! καημένη πατρίδα! Δὲ θέλω νὰ πῶ, ὅπως ἐκεῖνος—καταλαβαίνω τὴν πίκρα τῆς καρδιάς του—ποῦ ἔγραψε στὸ Βρούτον γιὰ τοὺς Ἕλληνας πολιτικούς «Δὲ σᾶς θέλουμε, μὴ μᾶς σκοτίζετε πιά». (Νουμάς ἀριθ. 497 σελ. 547). **Σᾶς θέλουμε, οἰς θέλουμε!** Ἄν εἴμαστέ ἔμεῖς τὰ «ἐξελαστήρια θύματα», μὲ χαρὰ πᾶμε στὸ βωμό, ἂν πρέπει νὰ πᾶμε· θὰ ξεροκαταπιόουμε, θὰ τὸ πάροουμε ἀπόφαση πιά πῶς γιὰ μᾶς δὲν ἔχει λεπτέρια, γιὰτὶ γιὰ μᾶς λεπτέρια θὰ πεί μητέρα Ἑλλάδα, ὅπως γιὰ κάθε Ἕλληνα, σ' ὅποιον μέρος τῆς Τουρκίας καὶ ἂν βρισκεται ἀνόητη ἐλπίδα γιὰ μᾶς ποῦ εἴμαστε ἀπόμερα.

Σᾶς θέλουμε, νέεσι πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδας μας, σᾶς θέλουμε γιὰ νὰ φροντίσετε τοὺλάχιστον νὰ μᾶς ἀφήσουν νὰ ζήσουμε ἡσυχὰ κεῖ πάνω. Δίνουμε καθάριστον Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν 400000 καὶ παραπάνω μόνον στὴ Θράκη, πληθυσμὸν ἔξυπνον καὶ ἐργατικόν. Μὴ δόστε λοιπὸν τίποτε ἀπ' ἔτι πῆραμε ποῦναι ὅλα δικά μας· φροντίστε νὰ διατηρηθοῦν τὰ σχολεῖά μας καὶ οἱ ἐκκλησιᾶς· ὁ ἐθνισμὸς μας. Γιατὶ ἄρχισαν καὶ ὅλα νὰ μουρμουρίζουν πῶς θὰ μᾶς τὰ πάρουν. Φροντίστε καὶ γιὰ τὴν ζωὴν μας ἀκόμα· γιὰτὶ πολῖτες ἀξιότιμοι, ποῦ ὁ Τούρκος δὲν τοὺς πείραξε, ὁ Βούργαρος ὁ σύμμαχος τοὺς μπάτισε καὶ τοὺς καμτσίκωσε· καὶ ὁ βουργάρικος μπάτισος εἶναι βαρὺς, καὶ τοῦ βουργάρου τὸ καμτσίκον τσοῦζει.

Σᾶς θέλουμε, γιὰ νὰ φροντίστε, μὴ τυχὸν γίνῃ σ' ἀφτὰ τὰ μέρη καμιά ἀφτοχτονία ἐθνικὴ, ὅπως

φοβερίζουν πολλοί. Είναι μερικοί που σκέφτονται και συμβουλεύουν, να σηκωθούν πρόρριζα απ' τις πατρίδες τους, για να κατέβουν στην Ελλάδα, μὴν υποφέροντας τὸ Βούργαρο, και φρονώντας καμιά καινούργια Αχίαλο. Πρέπει να φροντίστε μὴ γίνει ἀφτὸ τὸ κακό. Μερικοί ἀπὸ μᾶς θυμούνται τί ἔκαναν οἱ Βενετσιάνοι στοὺς Ἀουστριακούς, δταν ἡ Βενετία εἶταν Ἀουστριακή. Κι ἂν θελήσουν οἱ Βούργαροι νὰ μᾶς πάρουν ἐκκλησιὰς και σχολειὰ, θὰ στείλουμε τὰ παιδιὰ μας, τ' ἀδέρφια μας σὲ δικὰ μας σχολειὰ: δόξα τῷ Θεῷ, ἡ Πόλη δὲν εἶναι μακριὰ μὲ τὸ Ζωγράφειό της, τὴν Ἐμπορικὴ της, τὴ Μεγάλῃ Σκολή, τὸ Ροβέρτειό της. Μὰ κείνοι που δὲν μποροῦν; μὰ οἱ πολλοὶ που δὲν ἔχει κανεὶς τὴν ἀπαίτηση νὰ γίνονται καθημερινὰ ἡρώες; Ἀφτοὶ τί νὰ κάνουν; Γι' ἀφτοὺς τοὺς καημένους τὰ παρακάλια μας. Ἐμεῖς θὰ κάνουμε δ,τι μποροῦμε, μὰ ἡ δὴναμή μας εἶναι μικρὴ. Μὴ μᾶς ἀναγκάστε νὰ ἐκπατριστοῦμε. Πῶς ν' ἀφήσουμε τίς Σαραντακκλησιὰς, τὴν πατρίδα μας, μὲ τὰ Ἑλληνικά της χωριά, τὸ Σκοπό, τὴ Γέννα, τὴ Βίζα, τὴν Πέτρα, τὸ Σκούπελο; Πῶς νὰ ἐκβουργαριστοῦμε; Γι' ἀφτὸ φωνάζουμε: Σᾶς θέλουμε, φροντίστε και γιὰ μᾶς.

Σᾶς θέλουμε!

Ροβέρτειο, Πόλη Γεν. 2). 913 Φ. Π. ΦΛΩΡΙΑΔΗΣ

ΑΓΙΟΝΟΡΕΙΤΙΚΑ

(Γράμμα πολεμιστῆ ἀπὸ τὸ Μπιζάνι)

Μοῦλες, 18—1. 913

Προχτὲς που εἶμουνα στίς προφυλακὲς στ' Αὐγό, μου ἔλεγε ὁ λοχαγός μου, πῶς εἶδε ἕνα «Σέλας» τῶν Πατρῶν κ' ἔγραφε δτι τὸ Ἅγιον Ὅρος ἀποφασίστηκε νὰ γίνει δημοκρατία και νὰ συγκεντρῶναι τὴν ὀρθοδοξία! Δὲν ξέρω ἂν ἔτσι εἶναι. Μὰ ἔπως και ἂν ἔχει τὸ πρᾶμα κάτι, γύρω ἐκεῖ, ἡ Ρωσία θὰ προσπαθοῦσε νὰ γίνει. Μακάρι νὰ εἶναι φέματα και νὰ πάει χαμένο τὸ γράμμα μου.

Ξέρετε καλά πῶς εἶναι τ' Ἅγιονορείτικα 20 μοναστήρια: τὰ 17 Ἑλληνικά, 1 Βουλγάρικο, 1 Σέρβικο, μὴ σκῆτη Ρουμουνική, (1 Ρούσικο και πολλὲς σκῆτες και μιλιῶνι κελλιὰ και καθίσματα). Γιατί τὸ ἔβαλα σὲ παρένθεση; Γιατί ἔλα τὰ ἄλλα εἶναι χτισμένα ἀπὸ τὴν Ἐθνότητα που και τώρα ἔχουν. Τὰ Ρούσικα ἔμωσ εἶναι παρμένα σιγὰ σιγὰ ἀπὸ δικούς μας.

Σ' ἕνα μοναστήρι, εἶναι ἡγούμενος ἡ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸ κόμμα που ἐπικρατεῖ: μὰ μπορεῖ νὰ εἶναι

και κινέζικο κόμμα; Κινέζος δ' ἡγούμενος. Τὸ κόμμα που ἐπικρατεῖ, πετάει ἔξω ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοὺς ἀδύνατους. Και ἔταν ἰσχυροὶ και ἀδύνατοι εἶναι τῆς ἴδιας φυλῆς, δὲν ἔχει νὰ κάνει—ἔθνικὰ—γιατί οἱ διωγμένοι, μὲ πλάγια μέσα, μὲ ραδιουργίες, μὲ χρῆμα τὰ φτιάνουν μὲ τοὺς μέσα, μπαίνουνε σιγὰ σιγὰ, και μὴ σιγμῆ, οἱ μέσα πᾶνε ἔξω κτλ. Ἔτσι γίνεται κάθε μέρα ἐκεῖ. Μὰ δταν ἐπικράτησε φυλὴ σ' ἕνα Μοναστήρι, ποτὲς δὲν ξεκοιλνᾶει ἀπὸ κεί, πρὸ πάντων ἂν εἶναι Ρούσσοι. Ἔτσι γίνηκε γιὰ τὸν Ἅγιο Παντελεήμονα. Εἶτανε Ἑλληνικός, γίνηκε και ἔμεινε πιά Ρούσσιος. Τώρα τὸ καλύτερο Μοναστήρι μας, τὸ Βιτοπαίδι, ἔχει 140—150 καλογέρους, μέσα—λέω μέσα, γιατί μπορεῖ νὰ ἔχει και στὰ μετόχια, ἀλλὰ ἔχει παραπάνου ἀπὸ 40—50, και ἀπ' αὐτοὺς οἱ περισσότεροι μπορεῖ νὰ εἶναι ἐξόριστοι, διωγμένοι κτλ. Ἐνῶ τὸ Ρούσσικο ἔχει ἀπάνω ἀπὸ 1500!

Σκῆτη Ἑλληνική δὲν ἔχει παραπάνω ἀπὸ 13. Οἱ Ρούσσιες ἔχουν 800! 600! Κελλι Ἑλληνικό ἔχει 3. Ρούσσικο 80! 50! 40! Και ἔτσι ὁ πληθυσμός ὁ Ρούσσιος, σὲ ψυχόμετρο, εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ δικό μας.

Τώρα,

Ἄν γίνει δημοκρατία, τί θὰ γίνει; Τὰ Μοναστήρια θὰ κρατήσουν νὰ μὴ βάλουν μέσα Ρούσσους! Τότε τί διάβολο δημοκρατία θὰ γίνει; Τί κέντρο ὀρθοδοξίας; Αὐριο θὰ διαμαρτυρηθεῖ ἡ Ρωσία γιατί ἀνάλογα μὲ τὸν πληθυσμό της ἔχει ἕνα μοναστήρι! Ἄν δὲν βάζουμε μέσα οἱ δικοὶ μας Ρούσσους κοινοδιάζουν, ἔπως λένε—πάλι θὰ φωνάζουν, γιατί εἶναι μοναστήρια μας που ἔχουν μέσα μονάχα 7! (Σταυρονικήτα) γιατί λοιπὸν νὰ μὴ μπεῖ και ἕνας Ρούσσος; Και ἔτσι μυρμήγκια Ρούσσοι θὰ κουβαληθοῦν. Ἡ πάλι οἱ Ρούσσοι θὰ ζητήσουν τόπο νὰ χτίσουνε μοναστήρια ἀνάλογα μὲ τὸν ὀρθόδοξο πληθυσμό τους. Ἄλλὰ και ἂν μείνουνε ἔπως ἔχουνε, πάλι μὲ χρόνια θὰ γίνει Ρούσσικο. Οἱ Ρούσσοι ἀυγατίζουν μέρα τὴ μέρα: οἱ δικοὶ μας λιγοστεύουν. Ποιὸς καλὸς θὰ βρεθεῖ νὰ πάει νὰ γίνει καλόγερος ἀπὸ εὐσέβεια! Και ἔστω βρεθεῖ μὰ ἀνάλογα τοῦ πληθυσμοῦ μας, πόσοι; Τρεῖς και τέσσερις δὲ φτιάνουνε. Ἐνῶ μέσα σὲ τόσα ἑκατομμύρια Ρούσσους βρίσκονται. Πρέπει νὰ ἀνοίξουμε τίς φυλακὲς μας νὰ στέλνουμε ἐκεῖ τοὺς κατάδικους νὰ γεμίζουν τὰ Μοναστήρια! Νέοι νὰ πᾶνε, πόσοι θὰ πᾶνε; Και συμφέρεῖ σ' ἕνα νέο νὰ πάει νὰ κλειστεῖ ἐκεῖ μέσα; Μὰ και ἂν βρεθεῖ, πάλι πόσοι θὰ βρεθοῦνε; Ἡλικιωμένοι;! Πρέπει νὰ ἔχουνε τίποτα χρηματάκια 100—200 λίρες. Μὰ ἔμα ἔχει 100—200 λίρες, κάνει ἀλλῆ δουλιὰ. Νὰ τὸν δεχτοῦνε μὲ ἐπιβολή!! Ὁχ! θὰ τὸν κάνουνε νὰ φύγει

ἀπάνω στο μήνα, χωρίς νὰ τὸ καταλάβει καὶ θὰ λέει «εὐχαριστῶ» καὶ «τί καλοὶ ἄνθρωποι». Εἶναι πολὺ-πλοκος ὁ ἄγραφος ὄργανισμός τοῦ βουνοῦ ἐκείνου. Αὐτοὶ οἱ δικοὶ μας εἶναι ποῦ τὰ ζητᾶνε αὐτὰ ἐγὼ κόβω τὸ κεφάλι μου. Ἐπρεπε ἐκεῖ νὰ βρίσκονται ἄνθρωποι μὲ νοῦ νὰ παίζουσι τοὺς διαβόλους αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς παρασύρουν. Ἐγὼ ὅτι δὲ θέλουσε τὴν Ἑλλάδα τὸ ἤξερα, τὸ ἔχω ἀκούσει ἀπὸ ἴδιους. Ὁ Μακαρίτης, τοὺς ἔχει βάλει αὐτὴ τὴν ιδέα καὶ εἶναι Ρούσοικη πολιτικὴ.

Λοιπόν,

Μ' ἔλα αὐτὰ, θέλω νὰ καταλήξω ὅτι χωρίς ἄλλο αὐτὸ τὸ Ὅρος θὰ γίνῃ Ρούσοικο μὲ καιρὸ. Καὶ ξέρετε ὅτι, ἔχει παντοῦ γιομᾶτο μετόχιμα μεγάλα — νὰ ἢ θάσο εἶναι ἀπάνω κάτω δικιά τους, τὸ Βουλγάρο εἶναι Ζωγραφίτικο, δηλαδὴ Βουλγάρικο.

Κάποιος μοῦπε, «ὡς πάει στὸ διάβολο, τί νὰ τὸ κάνουμε»; Τὸν κακό του τὸν καιρὸ.

Ἄμα γίνῃ ἐκεῖ Δημοκρατία, — νομίζω τὸν ἑαυ-τό μου γελοῖο νὰ λέω Δημοκρατία μὲ ὅποιον κανονισμό, καὶ νὰ μὴ λέω Ρουσοῖα — ἔχει μεγάλη στρατηγικὴ σημασία. Γίνεται φρούριο γερὸ ποῦ ἐπικρατᾷ γερὰ τὸ Βόρειο Αἰγαῖο ὡς τὰ Στενά, κάτω ὡς τὴ Σκίαθο κτλ. Εἶναι ἓνα Ρούσοικο φρούριο στὸ Αἰγαῖο. Νὰν τὸ ἀποκλείσεις, ἀπὸ ποῦ; Ἄπ' τὴ θάλασσα; Τί ἀνάγκη ἔχει; Γιὰ τρῶφες; Μὰ ἔχει ἀπέναντι ἕλη τὴ γλώσσα δικιά του εἶναι μετόχιμα του καὶ ἢ Καλαμαριά ἐκεῖ εἶναι σταραποθήκη του καὶ κουβαλάει σὲ ἓναν ἀποκλεισμό μὲ καΐκια ποῦ θὰ τὰ προστατεύουνε τὰ κανόνια τοῦ φρούριου. Τέλος πάντων, αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου κ' ἔχω δίκαιο.

Ἦθελα νὰ ἔγραφα στὸ «Νουμᾶ», ἀλλὰ σκέφτηκα ὅτι θὰ τᾶγραφα γιὰ σᾶς μονάχα κ' ὕστερα ἔπρεπε — μιὰ ποῦ θὰ τᾶ ἔδλεπον καὶ ἄλλοι — νὰ γράφω προσεχτικὰ καὶ πῶς πολλὰ καὶ δὲν μπορῶ. Εἴμαστε σήμερα μέσα στὰ χιόνια βουτηγμένοι, ζαρωμένοι μέσα σ' ἀντίσκηνο. πῶς διάβολο νὰ γράψεις. Γι' αὐτὸ εἶπα νὰ γράψω ἴσια σὲ σᾶς.

Γιὰ προσέξτε γιὰ τὸν Ἄθωνα τί διάβολο γίνεται; Πρέπει, μοῦ φαίνεται, νὰ ποῦν τὴ γνώμη τους καὶ ὁ Κουντουριώτης καὶ ὁ Δαγκλῆς, πῶς ἂν γίνῃ Ρούσοικο θὰ μᾶς παραλύσει τὸ Αἰγαῖο.

Μ. ΓΚΙΩΝΗΣ

— Ὁ συνεργάτης μας κ. Παῦλος Γιανήλιας, μηχανικός στὴ Βιέννη, ἔστειλε στο Μαισοῦκα 400 δρ. καὶ 10000 δελ. τάρια καλλιτεχνικὰ νὰν τὰ πουλήσει γιὰ τὸ «Λευκὸ σταυρὸ».

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΜΠΕΡΞΩΝ

Ἀγαπητὲ Νουμᾶ,

Ἄν εἴσουνα χτὲς τὸ βράδυ στὸν Ὅμιλο. Μοίριζε Παρίσι.

Ὁ φίλος κ. Καζαντζάκης εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς διαβάσῃ μιὰ σύντομη ἀνάλυση τῆς φιλοσοφίας τοῦ Μπέρξων. Ἡ Ἀθήνα δὲ φανταζόντανε βέβαια τόσο modernisme ποῦ δὲν μπορούσε ἕμως νὰ βρεθῇ παρὰ σ' ἓνα κέντρο δημοτικιστικὸ ἀφοῦ ὁ δημοτικισμὸς ἀντιπροσωπεύει πᾶς σήμερα ξέχωρα ἀπὸ τὴ γλωσσικὴ καὶ κάθε ψυχικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ἀνομόρφωση.

Ἀφορμὴ τοῦ γραμματίου μου εἶνε ἡ ἐπίσημη αὐτὴ ἐμφάνιση τοῦ Μπερξωνισμοῦ στὴν Ἀθήνα, ὅπως σοῦγραφα πάρα πάνω καὶ ποῦ δὲν ἤθελα νὰ μείνῃ ἀπολέμητη. Ξεύροντας πῶς στὴ Γαλλία γίνε-ται ἀληθινὸς ἀγῶνας γιὰ τὴ νέα αὐτὴ φιλοσοφία ποῦ διακρίνεται γιὰ μιὰ περίεργη εὐκνησία τῶν ἀρχῶν της, ὅπως λένε, ἀφοῦ μποροῦν νὰ προσαρ-μῶζονται σὲ κάθε φιλοσοφικὴ ἰδεολογία.

Αὐτὸ τὸ βλέπουμε καὶ στοὺς διάφορους μαθητὲς τοῦ Μπερξωνισμοῦ ποῦ τὸν ἐξηγοῦνε ὁ καθένας σύφωνα μὲ τῆς ψυχικῆς κλίσεως τους. (Le Roy uue philosophic nouvelle, R. Gillouin Philosophi de M. H. Berhson J. Segond L' intuition Bergson nienne, J. Désaymard La penscē de Henri Bergson).

Ἔτσι π. χ. ὁ Le Roy προσπαθεῖ νὰ τραβήξῃ τὸν Μπερξωνισμό ἀπὸ κάθε κατεύθυνση πρὸς τὸν ἄθεο Μονισμό παρασύροντάς τον στὴν καθολικὴ Πίστη σ' ἓνα Δημιουργό, ὁ Gillouin πάλι φαίνεται ἐπιφυλακτικὸς στὴν ἀπεθώση τῆς ζωῆς στὴν ὁποία καταλήγει κατὰ τὴ γνώμη του τὸ φιλοσοφικὸ σύστημα τοῦ Μπέρξων. Δὲ θάτανε ἄκαιρο σ' ὅλο αὐτὸ τὸ θέρυσο ποῦ γίνεται στὴ Γαλλία γύρω ἀπὸ τίς φιλοσοφικῆς ἀρχῆς τοῦ Μπέρξων ν' ἀναφέρουμε καὶ τὴ γνώμη τοῦ κλασικοῦ ἀντιπάλου τοῦ Μπερξωνισμοῦ, τοῦ J. Benda (Philososophie de la mobilité) ποῦ θεωρεῖ τὴ φιλοσοφία τοῦ Μπέρξων ὡς μιὰ «Ἰδεολογικὴ Μπλόφα» καὶ ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴ χαρακτηρίσῃ μᾶλλον ὡς μιὰ λυρικὴ διάχυση, ὡς ἓνα ὕμνο λατρείας, ὡς ἄρθρο Πίστης τέλος πάντων, ποτὲ ἕμως ἀκέραια φιλοσοφία.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ἡ φιλοσοφία τοῦ Μπέρξων ξεχωρίζεται σὲ δύο κεφάλαια ἐλοκάθαρα. Μιὰ καινούργια φιλοσοφικὴ ἔψη ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ μιὰ μεταφυσικὴ δημιουργία ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅχι ἕμως πολὺ πρωτότυπη.

Ἡ βαθεῖα φιλοσοφικὴ ὄψη τοῦ Μπερζωνισμοῦ εἶναι αὐτὸ τὸ «κινητὸ ἐγὼ» ποῦ δὲν ἀποδίνεται μὲ λέξεις καὶ ποῦ διαδίδεται μέσα μας ὁ Μπέρζων κἀπὸ ἀπὸ τὸ συνειθισμένο κοινωνικὸ ἐγὼ τὸ ὅποιο ἀποκαλύπτεται μὲ τὴ γνωστὴ ἀντικειμενοποίηση τῆς προσωπικότητάς μας.

Σ' αὐτὴ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ διαισθητικοῦ ἐγὼ τὸ φιλοσοφικὸ σύστημα τοῦ Μπέρζων στηρίζεται ἐλόκληρη μὲ πνευματικὴ μεταφυσικὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσης μὲ τὸν κύριον σκοπὸ ποῦ τὸ διακρίνει ἀλλωστε νὰ κατορθώσῃ νὰ φτάσῃ στὴν ἀληθινὴ γνῶσιν ἀγγίζοντας «ἐκεῖνο ποῦ πάντα ὑπολανθάνοντας γίνονται» καὶ ποῦ ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα.

Οἱ πολλὲς ὑποστήριξεις τῆς θεωρίας αὐτῆς συρέουνε εὐκολονόητα μπόλικες ἀπὸ τὶς ἐλπίδες ποῦ ἀφίνει σ' ὅλες τὶς θρησκευτικὲς ψυχὰς σκανδαλίζοντας ἀρκετὰ γαργαλιστικὰ ἄλλη μὴ φορὰ τὸν ἐτοιμοθάνατον Πνευματισμό. Ὁ νεοπνευματισμὸς ὅμως αὐτὸς σκουντάφται στὶς ἴδιες δυσκολίες μὲ τὸν πρωτογέννητό του.

Στὴ θεωρία τοῦ Μπέρζων π. χ. γιὰ τὴ Μνήμη δὲ φαίνεται ποῦ καὶ πῶς γίνεται ἡ ἔνωσις ἀνάμεσα στὴν καθαρὴ Μνήμη καὶ στὴ Μνήμη—Συνήθεια. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ ξεχώρισμα τῶν δυὸ Μνημῶν ἡ δυσκολία εἶναι νὰ τὶς ἀνταμώσῃ κανεὶς πάλι, ὅπως στὸν Descartes ἔπειτα ἀπὸ τὸν τέλειον χωρισμὸ τοῦ σωματίου καὶ τῆς ψυχῆς ἡ δυσκολία εἴτανε τὸ ξανανέωμά τους.

Ἄν μὲ τὴν ὕλιστικὴ θεωρία τῆς ἐναποθήκευσης τῶν ἀναμνήσεων στὰ ἐγκεφαλικά κύτταρα ἡ δυσκολία εἶναι πάντα στὴν ἐξήγησιν ποῦ θὰ μπορούσαμε νὰ δώσουμε στὸ ἀλλαγμὰ τῆς ὀργανικῆς ἀλλοίωσης σὲ συνειδητὴ ἐνέργεια, στὸν Μπερζωνικὸ πνευματισμὸ ἡ δυσκολία φανερώνεται στὴν ἐξήγησιν τοῦ ἐναντίου περασμάτου ἀπὸ τὴν καθαρὴ μνήμη στὴ Μνήμη—συνήθεια. Ἡ ἴδια ἀδυναμία ξεχύνεται γενικώτερη στὴ λύσιν τοῦ Μπέρζων γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς σχέσης ἐγκεφάλου καὶ σκέψης, ἀρκετὰ μουχλιασμένη ἄλλωστε, ἀφοῦ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ γνωστὴ διαδικὴ θεωρία ποῦ νόμιζε τὸν ἐγκέφαλον ὄργανον καὶ ὄχι ἀφορμὴ τῆς σκέψης.

Θάτανε πὸς δυσκολοκατόρθωτον νὰ καταλάβῃ κανεὶς πῶς γίνεται αὐτὸ τὸ πέρασμα κατὰ τὴ φιλοσοφία τοῦ Μπέρζων, ἀπὸ τὸν ἐαυτὸν μας στὴ φύσιν. Δὲν ξεύρουμε ἂν βρῆσκειται καμιά σχέση ἀνάμεσα τῆς συναίσθησης τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ τῆς ὑπαρξῆς τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ ζώου. Ἡ πρώτη εἶναι αἰσθητὴ ἀπὸ μέσα μας, ἡ δευτέρα εἶναι μόνον φανταστὴ ἢ συμπερασματικὴ ἀναλογικὴ. Ὁ Μπερζωνισμὸς ἀρνίεται τὴν ἀναλογικὴ αὐτὴ συμπερασματικὴ αἰσθησιν, προ-

τιμὰ ἐδῶ *τὴ μεταφυσικὴ διαίσθησιν ἀπὸ συμπάθεια!*

Γιὰ τέτοιες ἐξήγησες ἔχει πολὺ δίκαιον ὁ Benda λέγοντας πῶς ἔτσι ἡ φιλοσοφία δὲν εἶναι πιά ἡ γνῶσιν τῆς ἀλήθειας ἀλλὰ καταπτάει πιά *προσπάθεια τῆς καρδιάς!*

Ἀφίνοντας κατὰ μέρος τὴν ἔκφρασιν τῆς αἰσθητικότητος ὡς στοιχεῖον κάθε φιλοσοφίας καὶ ποῦ εἶναι γεμάτη τρυφεράδα στὴν Μπερζωνικὴ αἰσθητικότητα, θὰ μπορούσε κανεὶς γιὰ τὴν πνευματικὴ δημιουργία τοῦ Μπερζωνισμοῦ νὰ βάλῃ γιὰ χαρακτηρισμὸ τῆς μὴ ἔκφρασιν τοῦ Lübnitz ἄθελα ἀναποδογυρισμένη. — : «Τὰ Συστήματα λαθεύονται σ' ὅτι βεβαιώνουνε κ' εἶναι ἀληθινὰ σ' ὅτι ἀρνιούνται.

Ἀθήνα 31 Γενάρη 1913.

E. ΚΑΡΑΪΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΘΕΛΗΜΑΤΑ

Ἐανάρθε ὁ Ματσούκας τὴν περασμένη βδομάδα ἀπὸ τὴν Ἡπειρὸν γιὰ νὰ ξαναφύγει. Ἴσως μάλιστα τὴν ὥραν ποῦ γράφουμε νὰ ξαναφύγε καὶ νὰ βρῆσκειται πάλι σὸ Μπιζάνι, πάλι μὲ τοὺς ἡρώες πολιορκητῆς του. Πάει κ' ἐρχεται κάνοντας, λέει, ἱερὰ θελήματα.

— Δὲν εἶμαι Ματσούκας πιά. Εἶμαι χουσεμκιώρης τοῦ στρατοῦ.

Ὁ Ματσούκας μᾶς ἀφίσε καὶ μερικὰ φυλλαράκια σκόρπια ἀπὸ τὸ σημειωματάριον του. Τὰ δημοσιεύουμε.

Κάτου ἀπὸ τὸ Μπιζάνι, 7 τοῦ Γενάρη.

Ὁ λεβεντόκορμος ὁ Γ. Δημητρίου, ὁ Καρπενησιώτης, πέφτοντας ἀπὸ Τούρκικον βόλι, τοῦτα μαναχὰ τὰ λόγια μπόρεσε νὰ πεῖ:

— Δὲν τόχω, βέ Σπύρο, ποῦ πεθαίνω... Σήκωσέ με λίγο νὰ ἰδῶ τὰ Γιάννα.

Δὲν τὰ εἶδε. Ξεψύχῃσε.

— Βαρεῖτε τους! Βαρεῖτε τους! εἴντουσαν τὰ στερνά του λόγια.

—<>

Κανέτα, 18 τοῦ Γενάρη.

Εἶπα στοὺς εὐζώνους:

— Ξεκινήσατε ἀπὸ τὸ Καρπενήσι, ἀπὸ τὸν Κραθασαρά, ἀπὸ τὸν Ἐπαχτο καὶ ἀπ' ἄλλα χωριὰ τῆς Ρούμελης, ξεκινήσατε θνητοὶ σὸν καὶ μένα, παιδιὰ τοῦ λόγγου καὶ τῆς στάνης, κ' ἤρθατε δὴ καὶ γενήκατε θεοί. Κ' ἤρθα νὰ σᾶς προσκυνήσω καὶ νὰ καῶ σὰ λαμπάδα μπροστὰ στὴν ἀντροισσίνη σας. Γεῖά σας!

—<>

Προφυλακὲς Μπιζανιοῦ, 25 τοῦ Γενάρη

Δὲ μὲ εἶδανε οἱ προφυλακὲς μας· μὲ νιώσανε.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άφ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη άφ. 10. Για το έξωτερικό φρ. χρ. 12.50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (άφ την τρίμηνα).—Κανένας δέ γράφεται συντρομητής ά δεν προπληρώσει την συντρομή του.

20 λεπτά το φύλλο.—Τά περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κιάσκια, και στις έπαρχίες σ' όλα τα πραχτορεία των Έφημερίδων.

Έρηξα κ' έξη ντουφεκιές με Κρητικό ντουφέκι.

Στό δεξιά της παράταξης είδα τους λόχους του Λόουελ (της Νέας Άγγλιας) και του Σικάγου, δεκατισμένους. Είτανε σούρουπο. Σά με είδανε τα παιδιά με φωνάξανε.

— Καλωσόρισε, έπίτιμο διοικητή μας! μου έπανε, (γιατί σαν πήγα στην Άμερική οι λόχοι του Σικάγου, του Λόουελ και όλ' οι έθελοντικοί λόχοι της Άμερικής με κάμανε έπίτιμο διοικητή τους). Καλωσόρισε. Έλα νά κλάψεις τα παιδιά σου. Έμεις άπομείναμε μοναχά. Μιά χούφτα!

— Όχι! τους βροντοφώναξα. Δέν τά κλαίμε τα παιδιά. Οι δειλοί κλαίνε. Οι άντρες κάνουνε χαρμόσυνα μνημόσυνα. Γελάστε και χαρείτε και χορευτε. Άντρες είστε κι άντρας είμαι και ξέρουμε γιατί σκοτωθήκανε τα παιδιά!

Κ' έπνιγα τα δάκρια στην ψυχή μου. Μά δέν μπόρεσα νά κρατήσω και τα δάκρια των παιδιών που άπομείνανε. Σέ μία έλιά άκκοίμπησα. Άντικρύ είτανε το Μπιζάνι και τα συρματοπλέγματα. Βροχή τα βόλια. Θωρώντας τα μάτια τα γαλανά, τα έξιπνα, τα βουρκομένα, έκανα ένα μνημόσυνο μαζί με τις στερνές άχτιδες του ήλιου για την όνειρεμένη χαρουργή της νίκης.

Νικόπολη 28 του Γενάρη.

Γυρίζοντας με ταυτοκίνητο από το Μπιζάνι άν-

τάμωσα έδώ το Διάδοχο. Σταμάτησα. Τούρηξα τάγρια κρίνα του βουνού που κρατούσα στα χέρια μου.

— Πάρ' τα! του είπα. Άλλα κίτρινα, άλλα κόκκινα, άλλα άσπρα είντουσαν πριν έρθεις. Έρθες κι έλα τα κρίνα του βουνού γινήκανε γαλάζια. Πήρανε το χρώμα του ουρανού μας και της σημαίας μας!

Κοίταξε το στέμμα πούχα στο κασέτο μου.

— Γιατί έχεις το δικέφαλο άετό; μου είπε

— Είναι το σύμβολό σου! Πάντα έμπρός!... Και στην Πόλη!

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

Μέσα στο μεγάλο θάλαμο το στρωμένο, με τις κλίνες, που ξεκούραζαν τα λαθωμένα παληκάκια μας, άγρυπνούσα κάθε νυχτιά ως το πρωί. Έτσι και κεινο το Σαββατόβραδο, άργοδημάτιζα ανάμεσα στών κρεβατιών τα δρομάκια, χαρίζοντας την ξεκούραση στον κάθε άπνο και πονεμένο.

Το δειλινό, μάς φέραν καινούργιους λαθωμένους και οι πληγές τους φρέσκες ακόμα, πλειδ φαρμακερά πονούσαν. Θλιβερό βόγγητό, άνασασμοί, παραληρήματα, και τριζοδόλημα δοντιών, ήχούσαν στο βουλό θάλαμο. Κι' ανάμεσα στο ανθρώπινο τραγικό νεκροξεφάντωμα, ο λυσσασμένος άγέρας φυσομανούσε και τράνταζε τα τζαμένα παραθυρόφυλλα σά νάφερνε θλιβερά μηνήματα από το στρατόπεδο κ' ή βροχή έπεφτε άγρια σαν κ' ήθελε νά σαρώση τάπομεινάκια θύματα.

Το φώς θαμπό χυνόνταν σαν φωτεινή δμίχλη και φώτιζε τις χλωμές όψεις των λαθωμένων, που κάθε μία σέ δική της παράξενη έκφραση, ξιστόριζε τη δικιά της ιστορία.

Συχνοπερνούσα από το κρεβάτι του Λοχία, που ο γιατρός, στη βραδινή του έπίσκεψη, μου τον παράδωσε με ιδιαίτερη προσοχή. Είταν βαρεία λαθωμένος. Είχε σπασμένο το κόκκαλο στο δεξί του χέρι και ίσως νά του κοβόνταν ως τον άγκώνα, την άλλη μέρα. Έξόγωνα μεσάνυχτα κ' έπρεπε νά τον θερμομετρήσω. Άλλά κοιμόνταν τόσο ήρεμα, φαινόνταν άποκαμωμένος, με όψη πελιδνή, λές και μόλις ένας παλμός τον χύριζε από τον αιώσιο ύπνο. Η πολύκαιρη άγωνία, είχε σκεπασμένες τις γραμμές της όμορφιάς του, χωρίς νά οδυστή έλότελα. Το όνειρομεθυσμένο κεφάλι του, στολισμένο με πλούσια σκουρά μαλλιά, είταν γυρισμένο στον όμο του. Το λαθωμένο χέρι, το κρατούσε μακριά του σά νά μην είταν δικό του και άλλο τέχε άστόχαστα, ριγμένο πλάι. Η στάση του είχε κάτι από την άγωνία του Θεάνθρωπου ξεκρεμασμένου από το σταυρό.

Πολλήν ώρα τον κοίταξα με θλίψη, μπαίνοντας στο λογισμό της μάνας του, τω δικώνε του, της άγαπημένης του. Κ' έστεκα μπροστά του, με

χαμηλωμένο κεφάλι, με τὰ χέρια πλεγμένα, συμπονώντας τὸν ἥρωα, τὸ γιό, τὸν ἐρωμένο. Καὶ τὸν ἐκοίταζα κατάματα, θέλοντας νὰ περάσω τὴ ματιά μου κάτω ἀπὸ τὰ κλεισμένα του βλέφαρα ὡς μέσα στὴ γυμνὴ ψυχὴ του. Ὅταν ξάφνου ἀτάρχος ξυπνάει, σὰ νὰ μὴ κοιμόντανε κι' ἀφίνει τὴ ματιά του νὰ φιλήσῃ τὴ δικιά μου. Μὰ σὲ λίγο τὰ μάτια του παίρνουν μιὰ φλογισμένη ἐκφραση καὶ περνοῦσαν τὸ κορμί μου, σὰ νάταν αὐτὸ διάφανο καὶ κοίταζαν πῶς μακρὰ σὰν ὄνειροπαρμένα. Ὑστερα μὲ τὸ ζερβί του χέρι ἔτριψε τὰ μάτια του σὰ νάθελε κάτι νὰ σβύσῃ ἀπὸ μπρὸς του καὶ ξανάγειρε πάλι κοιμισμένος.

Κι' ἔμωσ ἐκεῖνα τὰ μάτια μ' ὅλη τους τὴ φλόγα μου μιλοῦσαν στὴν ψυχὴ μου. Ἐκείνη ἦ μορφή, δὲ μάρφησε ἀσυγκίνητη. Κοιτάζω, βιαστικά, στὸ νοσηλευτικὸ του φύλλο νὰ δῶ τὸνομά του καὶ διαβάζω: «Φαίδης Μ...»

Ἰσαμε κείνη τὴ στιγμή ἡ ἀφοσίωση τῆς δουλειᾶς μου μ' ἔκαμε νὰ λησμονήσω τέλεια κάθε τι περασμένο, ἀγαπημένα πρόσωπα, κι' ἀκόμα τὸν ἑαυτό μου. Κι' ἔμωσ, στὸνομα ἐκείνου ξεκόλλησε ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ μου καὶ σὰ μικρὸ λιθάρι ἐκύλησε στὸ ποτάμι τῆς ψυχῆς μου. Εἶταν ὁ Φαίδης ὁ παλιός μου φίλος, ὁ ἀγαπημένος μου σύντροφος, πὺ τοῦ χάρισα ἔλους μου τοὺς λογισμούς, ἔλες μου τίς σκέψεις, τὸ κάθε μυστικὸ μου. Μὰ σὰ μεγαλώσαμε πλειότερο, ἐκεῖνος μ' ἀγάπησε ἄλλοῦταικα. Τότε, νόμισα πὼς εἶταν ἡ ἀγάπη του ἓνα πελέκι δυνατὸ νὰ γκρεμίσῃ τὴν ὁμορφοπλασμένη φιλία μας. Δὲν μποροῦσα νὰ τοῦ δώσω τίποτε ἀπ' ὅ, τι μοῦ χάριζε. Κ' ἔτσι χωριστήκαμε γιὰ πάντα. Ἀπὸ τότε, ἡ πρώτη φορὰ πὺ βρισκόμαστε κοντά. Αὐτὸς πληγωμένος πολεμιστῆς καὶ γὼ νοσοκόμος του.

Αὐτὰ συλλογιόμουνα, ὅταν μὲ σβυσμένη φωνὴ ψιθυρίζει «Καίουμαι, διψῶ». Στάζω λίγες σταγόνες ρούμι σὲ ὀροσερὸ νερὸ κ' ἐλαφροσηκώνοντας μὲ τὸνα μου χέρι τὸ σγουρὸ κεφάλι του, μὲ τᾶλλο ἀκουμποῦσα στὰ χεῖλη του τὸ ποτήρι. Ἀφοῦ ἤπιε λίγο μὲ κοίταξε κατάματα κι' αὐτὴ τὴ φορὰ βέβαιος γιὰ τὴ θωριά μου, μοῦ λέει: «Καλὴ μου, σὺ εἶσαι; Μήπως κ' εἶναι τῆς θέρμης ὄνειρο, μήπως πεθάνω καὶ περνοῦν μπροστὰ μου οἱ στερνὲς εἰκόνες;» Τὸν ἠσυχάζω μὲ λόγια φιλικὰ, μ' ἓνα ἐλαφροχάιδεμα στὸ μέτωπό του. Καὶ κεινος πιάνοντάς μου τὸ χέρι, τὸ σκεπάζει μ' ἀμέτρητα καρτερὰ φιλιὰ, λέγοντας σὰ νὰ παραμιλοῦσε: «Ἀλήθεια, σὰν ὄνειρο. Γίνηκε πόλεμος, πληγώθηκα, βρίσκουμαι στὰ χέρια σου. Θὰ πεθάνω. Δὲ θλίβουμαι, γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ τὴ ζωὴ μου. Ὑστερα κοντὰ σὲ σένα. Ποτέ σου δὲ μ' ἀγάπησες, κ' ἔτσι νὰ ζήσω χωρὶς χέρι. Σ' ἀγαπῶ ἀκόμα. Πρὶν σφαλίσης τὰ μάτια μου—σὰν πεθάνω—κοίταξέ τα, θὰ διαβάσης τὴ στερνὴ μου σκέψη, κι' αὐτὴ δικιά σου...» Τὸν ἄφησα στὸ μεθύσι του, στὸ παραλήρημά του. Δὲν εἶχα δύναμη ν' ἀντισταθῶ. Ἐννοιωθα στὴν ψυχὴ μου ἔλους τοὺς πόνους τῆς δικῆς του πληγῆς. Καθισμένη κοντὰ του ἔδαλα τὸ θερμόμετρο καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὸν ἠσυχάσω. Ὅταν μὲ φρίκη, βγά-

ζοντας τὸ θερμόμετρο, ἀντίκρουσα τὸν ὑδράργυρο στὰ 40. Μιὰν ἔνεση μορφίνης, τὸν ἠσύχασε. Οἱ ὤρες διαβαίνουν ὀλοένα σὰ μαυροφόρες σκιὲς χορευόντας χεροπιαστές, ἐλόγουρά μου, μὲ παράφορο, δαιμονικὸ ρυθμὸ ὡς πὺ οἰγὰ-οἰγὰ σβυστήκαν μπροστὰ στὴ λευκὴ αὐγὴ.

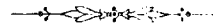
Τί θλιβερὴ νυχτιά! Κι' ὥστόσο δὲν ἐννοιωθα τὴν ἀνάγκη νὰ κοιμηθῶ, ὅταν ἤρθαν σὲ λίγο, οἱ ἄλλες ἀδελφές καὶ ὁ γιατρός. Εἶδα νὰ κοιτάζῃ μὲ προσοχὴ τὴ φριχτὴ πληγὴ τοῦ Φαίδη μαζὺ μὲ τὸ χειροῦργο. Ὑστερα μᾶς εἶπαν νὰ ἐτοιμάσουμε τὸ χειροῦργεῖο. Ἀλλοίμονο, σὲ λίγο κοιμόντανε χλωροφορμισμένος ὁ Φαίδης καὶ δὲν τὸν ξαναεἶδα παρά στὴν κλίνη του ὅταν ἐξύπνησε μὲ τὸ δεξιὸ χέρι κοιμένο. Εἶταν χλωμός, τὰ μάτια του μὲ γύρευαν πάντα νάμαι κοντὰ του καὶ τίποτε δὲν ἔλεγε. Τὸ μεσημέρι λιγάκι ἠσύχασα καὶ κατέβηκα πάλι τὸ δειλινὸ. Τρέχω κοντὰ του, τοῦ μιλῶ, μὰ πολὺ δύσκολα μοῦ λέει «διψῶ». Τὰ χεῖλη του τρέμανε. Φωνάζω τὸν γιατρό, τὸν ρωτῶ τί ἔχει, καὶ μὲ λυπηρὸ ὄψος: «Ὁ δυστυχισμένος δὲν εἶναι καλὰ, μὲ ὀρρους τὸν κρατήσαμε ἴσα με τώρα, τίποτε περισσότερο δὲ γίνεται».

Μὲ τραχικὴ ἀγωνία κάθισα κοντὰ του, ἐλπίζοντας πάντα. Οἱ ὤρες περνοῦσαν βιαστικά κ' ἔμεινα πάλι μονάχη στὸ θάλαμο μὲ τοὺς ἀσθενεῖς μου. Ὁ Φαίδης μου, δὲν ξαναμιλοῦσε. Ὁ σφυγμὸς του ὀλοένα ἀδυνατίζε καὶ τὰ μάτια του σβυσμένα ἐκοίταζαν ἀόριστα χωρὶς νὰ λένε τίποτε. Τὸ χλωμὸ του πρόσωπο θαμπορωτισμένο, θαρρεῖς φωτίζονταν ἀπὸ τὴ λαμπάδα τοῦ Θανάτου· καὶ περιμενε τὴ στιγμή νὰ στάξῃ μιὰ σταγόνα, γιὰ νὰ τὸν κοιμήσῃ γιὰ πάντα. Ἀπελπισμένη πέφτω ἀπάνω του καὶ τὸν ἀγκαλιάζω, τᾶχα νὰ τὸν προστατέψω ἀπὸ τὸ Χάρο. Πρῶτη φορὰ μοῦ φαινόταν τόσο ὄμορφος. Ἐχάιδενα τὸ σγουρὸ κεφάλι του κ' ἐκόλλησα τὸ στόμα μου στὸ δικό του σ' ἓνα φιλὶ ἀτέλειωτο. Ὅταν, νοιώθω σὰν ἀγνὸ κάτι νὰ περνήῃ μέσα στὴν ψυχὴ μου, καὶ τὰ χεῖλια του παγωμένα.

Εἶταν τὸ πρῶτο φιλὶ, πὺ τοῦ ἔδωσα μ' αὐτὸ πὺ τοῦ πήρα καὶ τὴν ψυχὴ του...

Τὸ πρῶτὸ τυλιγμένος ὁ Φαίδης μου στὴ σημαία μας ταξίδευε στὸ γαλήνιο λιμάνι. Μέσα στὸν ἀνοιγμένο λάκκο, ἐκεῖ πὺ ἡ Ἐρωμένη Πατρίδα του τὸν γέμιζε μὲ δάφνες ἀθάνατες, ἐσχόρπισα καὶ γὼ λίγα φτωχὰ λουλούδια, ὀλόλευκα λουλουδάκια τῆς ἀγάπης μου. Ἐκεῖ ἀπάνω σ' αὐτὰ θὰ κοιμᾶται αἰώνια...

ΛΗΔΑ

Στὸ ἄρθρο «Ἀραβικὸ γλωσσικὸ ζήτημα» σελ. 7, στήλ. 2, ἀράδα 31) πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθη διόρθωση: «Ὁχι, Σείτη μου, δὲν ἔκαμες μιὰ κατηγορία ἐναντίον τῆς Αἰγυπτιακῆς πὺ δὲν εἶναι καὶ κατηγορία ἐναντίον κάθε ἄλλης λαλοῦμενης γλώσσας κτλ. κτλ.»

— Τρία διαλεκτὰ βιβλία τῆς «Λογοτεχνικῆς Βιβλιοθήκης Φέξη» μᾶς σταλθήκανε στὰ γραφεῖα μας. Τὰ «Ἡθικά ἔργα» τοῦ μεγάλου Λεοπάρδη, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν Ἄριστο Καμπάνη, πὺ ἔχει γράφει καὶ κριτικὴ σκιαγραφία τοῦ Λεοπάρδη, καὶ δυὸ βιβλία τοῦ Παπαδιαμάντη «Τὰ Χριστουγεννιάτικα» καὶ τὰ «Πασχαλινὰ διηγήματα».

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

(Ἀπ' ἀφορμὴ τὸ : ΑΝΑΘΕΜΑ)

ΟΠΩΣ ὁ Γραικὸς διάβασε τᾶρθρο τοῦ Βρούτου, διάβασα κέγῳ τὸ ἄρθρο τοῦ Γραικοῦ. Δὲν ἀναθεματίζει, λέει τὸ Βενιζέλο. Μὰ καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἀναθεματίζει, μού φαίνεται, τὸ Βενιζέλο, οὔτε κι ὁ Βρούτος. Τὸν Ἑρακλέα οὐδεὶς φέγει καὶ δὲ χρειάζεται νὰ ἐπιμεινῶ σ' αὐτό. Ὁ Γρανίτσας μίλησε τέλεια δῶ πᾶνου καὶ συμφωνᾶμε ἔλοι μὲ τὸ Γρανίτσα. Ἄ δὲ συμφωνᾶνε οἱ παλαιοκομματικοί, ἄς πᾶνε νὰ κουρεύωνται.

Λοιπὸν δὲν εἶν' αὐτοῦ ὁ κόμπος.

Κεῖνο ποῦ ἀναθεματίζει ὁ Βρούτος δὲν εἶν' ὁ Βενιζέλος, αὐτὸς ποῦ ἀλλάξε τὴ μανταλιτὴ τοῦ Γραικοῦ—δὲν ἔπρεπε ἔμως νὰ περιμένῃ τὸ Βενιζέλο νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὴ μανταλιτὴ του—, εἶναι ἡ ὑποχωρητικότητα τοῦ Βενιζέλου στὴν ἐπιζήτηση κατοχῆς μερῶν, ποῦ μὲ κανέναν τρόπο δὲν πρέπει νὰ μείνουν στοὺς Βουργάρους, ἢ ὀλιγάρκειά του, εἴτε ἀπ' τὸν ἴδιον πηγάζει ἄμεσα εἴτε ἀπ' τοὺς συνεργάτες καὶ συμβούλους του.

Τὸ ἀρχικὸ καὶ σοβαρώτατο λάθος εἶταν ἡ ἐλλείψῃ συμφωνίας μὲ τοὺς συμμάχους στὴ μοιρασιά. Ἐξόν, ἂν βρέθηκε ἡ Κυβέρνηση σὲ τέτια περιπλοκή, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ κάνῃ ἄλλιως, καὶ τότε βέβαια δὲν ὑπάρχει λάθος. Μιά ἔμως ποῦ ἄρχισε δειχῶς τὴ μοιρασιά ὁ πόλεμος, ὕστερ' ἀπὸ δυο-τρεις νίκες μας ἔπρεπε πιά νὰ μνηνίσῃ στοὺς συμμάχους ἡ Κυβέρνηση, νὰ κάνῃ καὶ γνωστὸ στὸν Ἑλληνικὸ κόσμον, ὡς παῖρ βαθμὸ τὸ πολὺ σκέφτεται νὰ θυσιάσῃ γιὰ τὴ φιλία τῶν Βουργάρων τὸ σῶμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τί ἔννοεῖ νὰ μὴν ἀγγίζουνε στὴ Θράκη καὶ τί λογαριάζει νὰ πάρῃ, ἀπαραίτητα ἀπ' τὴ Μακεδονία ἢ Ἑλλάδα. Ἴσως νάκανε κάτι τέτιο καὶ κουδέντες σχετικὲς μεταξὺ τῶν πληρεξουσίων γιὰ τὴν εἰρήνην καὶ τώρα τελευταία μεταξὺ τῶν ἰδίων τῶν πρωθυπουργῶν βέβαια ποῦ θάγιναν, ἀλλά, νομίζω, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μένουνε κρυφὲς οἱ σκέψεις τῆς Κυβέρνησης γι αὐτὸ τὸ ζήτημα. Γιατί, ἔπως ἀκούμε νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὴ Σαλονίκη ὡς ἀπαραίτητη. Ἑλληνική, νὰ μὴν ἀκούμε γιὰ τὴν Καβάλλα, γιὰ τὸ Μοναστήρι, τὶς Σέρρες, τὴ Δράμα, τὴν Ξάνθη; Γιατί ὁ Βασιλεὺς νὰ κομπιάξῃ καὶ νὰ μένῃ ἄφωνος, ὅταν ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Σερραίων, ποῦ τοῦ παρουσιάστηκε, ἔκφρασε τὴν εὐχὴ νὰ περιλάβῃ καὶ τὶς Σέρρες κάτω ἀπ' τὸ σκήπτρο του; Κουδονίζουνε ταῦτιά μας ἀπ' τὴ Σαλονίκη, ἐνῶ γι αὐτὴν δὲν ἔπρεπε νὰ γίνεται καθόλου λόγος. Καὶ γιὰ κείνα ποῦπρεπε, ἀφοῦ μᾶς τὰ κατέχουν ἄλλοι, τσι-

μουδιά. Τί σημαίνει αὐτό; Εἶναι ἁμαρτία νὰ ξέρουμε τὸ τί ζητᾶμε ὡς Ἑλληνικὸ; Γιατί ἡ «Μίρ», π' ἀντιλαλεῖ γνώμες ἐπίσημων, δὲν ἔχει αὐτὴ τὴν ἐπιφύλαξιν, παρὰ ἔχει μόνον κάνει λόγον γιὰ τὰ νέα σύνορα τῆς Βουργαρίας, ἀλλὰ καὶ ἀυγατίζει τρώγοντας ἡ ὄρεξή της, ὥστε τώρα νὰ θέλῃ καὶ τὴ Ραιδεστό, γιὰ νὰ συγκαινωνῇ, λέει, σύντομα μὲ τὴν Ἀσία ἢ Βουργαρία; Ἔτσι μεθαύριο, ποιὸς ξέρεῖ ἂν δὲ θάκούσουμε, πὼς θέλει καὶ τὸ Τσάριγραδ—καὶ μῆπως δὲν τὸ ὄνειρεύονται κι αὐτό;—ἡ Βουργαρία χωρὶς ἔμεις νὰ ξέρουμε τί θέμε. Λοιπὸν ἡ Κυβέρνηση ἔπρεπε νὰ τὸ μνηνίσῃ στοὺς συμμάχους πὼς τὸ Μοναστήρι, τὶς Σέρρες, τὴ Δράμα καὶ Καβάλλα, αὐτὰ τοῦλάχιστο, ἂν ἔχει καὶ τὴν Ξάνθη, τὰ ἔννοεῖ ἑλληνικὰ καὶ σύγχρονα νὰ ἐνεργήσῃ μ' ἔτι μέσο κι' ἂν εἶταν γιὰ τὴν κατοχὴ τους, ἀφίνοντας γιὰ ὕστερα τὰ νησιά, ἀφοῦ μάλιστα ἔβλεπε καμώματα τῶν συμμάχων ἔχει πολὺ συμμαχικά. Καὶ λάθος ποῦ δὲν ἔκαμ' ἔτσι (ἀφοῦ μάλιστα στὴν Καβάλλα—ἔπως μοῦπε ἕνας κάτοικός της—δὲν εἶτανε κοντὰ τούρκικος στρατός). Κ' ἔτσι, ἔπως εἶπα, δὲν ξέρουμε ὡς τώρα καθαρὰ τὸ τί ζητᾶμε ὡς δικὸ μας, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη βλέπουμε μπόλικες παραχωρήσεις στοὺς Βουργάρους ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες μας: «Ἀποξενούμεθα διὰ παντὸς τῆς Θράκης», «ἀποξενούμεθα ὀλοκλήρου τῆς Θράκης» κτ. Ἔτσι λοιπὸν; «ὀλοκλήρου τῆς Θράκης»; Χαρὰ στὴν παληκαριά μας.

ΟΛΑ τούτα εἶναι ποῦ μᾶς χαλοῦνε τὸ μυαλό. Ἄν αὐτὰ σημαίνουν ὑποχωρητικὴ ἀποφασισμένη, ἀπὸ στραβὴ ἀντίληψιν, χρειάζεται ἔχει ἔν' ἀνάθεμα, παρὰ κέγῳ δὲν ξέρω πόσον. Ἄλλὰ καὶ ἂν σημαίνουν ὑποχωρητικὴ ἀπὸ συναίσθησιν ὑπεροχῆς τῶν ἄλλων καὶ ἀδυναμιᾶς δικῆς μας, πάλι χρειάζεται ἀνάθεμα. Θέλουμε κάλλιο νὰ πιστέψουμε ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ ὀλιγάρκεια, ἀλλὰ γιὰ ἐπιφύλαξιν ἀπλῶς καὶ γιὰ περισκεψιν.

Ἄλλὰ τί θέλει ἡ ἐπιφύλαξιν; Ὅλοι τὸ ξέρουμε καὶ μᾶς ξέρουνε πὼς ἔχουμε λιγώτερο στρατὸ ἀπ' τοὺς Βουργάρους. Καὶ στρατὸ ποῦ μᾶς ἔρχεται μὲ τὸ σταγονόμετρο, ὅπως εἶπε κάποιος. Καὶ ἴσως καὶ λιγώτερες συμπάθειες. Τὶς συμπάθειες βέβαια πρέπει νὰ τὶς αὐξήσουμε, νὰ βρούμε τοὺς λόγους, γιατί πρέπει νὰ αὐξηθοῦν. Ἄλλὰ καὶ οἱ λιγώτερες συμπάθειες καὶ ὁ λιγώτερος στρατὸς δὲν εἶναι λόγος νὰ μᾶς κἀνῃ νὰ ὑποχωροῦμε. Οἱ ἀξιῶσεις μας δὲν ἔχουν μέτρο τὸ στρατὸ μας οὔτε κἀναμε πόλεμον καταχρητικόν. Θέλουμε τοὺς ὁμόθετους μας νὰ τοὺς προσθέσουμε στὸ κράτος μας ὡς ἐκεῖ ποῦ εἶναι δυνατό καὶ δι-

κιο. Οί αξιώσεις μας είναι ακατέβητες κ' οί ίδιες, είτε θέλουν νά μᾶς ἀκούσουν είτε ὄχι. Γιατί δὲν τίς φωνάζουμε; Γιατί δὲν τίς δηλώνουμε; Χωρὶς νά λέη τὸ τί θέμε ὁ Βενιζέλος, λέει μοναχὰ πὼς εἶναι αἰσιόδοξος. Καὶ ποῦ στηρίζεται ἡ αἰσιοδοξία του; Ἐχει στὸ νοῦ του ὑποχωρώντας στοὺς Βουργάρους νά πιτύχη τὴν Ὀμοσπονδία μὲ Πρωσία τὴ Βουργαρία ἢ πιστεύει μὲ τὸ Μᾶξ Νορντάου ἐτι δὲ βλάπτει νά ὑποχωρήσουμε τώρα, γιατί ὕστερα κτλ.; Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ εἶναι ἴσον μὲ τὸ «ζήσε, μαῦρε μου, νά φᾶς κριφύλλι». Ἐπίσης κ' ἐκεῖνα ποῦ λέει ὁ Γράκχος Γραικός, ποῦ πῆγε στὴν Πόλη καὶ εἶδε ἀράπη, ἐτι τίποτα παραπάνου δὲν ἔχουν νά πάθουν οἱ Ἕλληνας ποῦ ἀλλάζουν ζυγὸ, εἶναι παρηγορικὰ στὸν ἄρρωστο.

ΕΤΣΙ ποῦ ξετυλίχτηκαν καὶ ἔπως βρίσκονται τὰ πράματα, ἀφοῦ μὲ τὸ καλὸ τελειώσουμε στὴν Ἡπειρο, δὲ μᾶς μένει παρὰ νά διατυπώσουμε ξάστερα τίς αξιώσεις μας—ἄς προσέξῃ καλὰ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἡ Βουλὴ, σὰ θὰ συγκαλεσθῆ, ἂν εἴν' Ἑλληνικὴ Βουλὴ καὶ ὄχι τίποτ' ἄλλο, Βενιζελικὴ λ. χ., γιατί τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸ δὲν πολέμησε γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη, ποῦ εἶναι ἐθραιόπολη τὸ κάτω κάτω τῆς Γραφῆς, —αξιώσεις βασισμένες ἔχι σὲ ἕρεξη ἀρπαγῆς, ἀλλὰ σὰ ἐθνικὰ μας δίκια, στὸν ἐθνικὸ χρωματισμὸ ἐλῆς τῆς Θράκης καὶ τῆς Νότιας Μακεδονίας, καὶ τίς αξιώσεις μας αὐτὲς νά τίς ἐπιβάλουμε μὲ κάθε μέσο, μὲ κάθε τρόπο, μὲ κάθε λοξοδρομία.

Καβάλλα, Σέρρες, Δράμα, Μοναστήρι πρέπει νά μείνουν ἑλληνικά, νά ἐνωθοῦν μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Στὴ Θράκη μὲ κανένα τρόπο δὲν πρέπει νά πάρουν τόπο οἱ Βούργαροι κάτω ἀπ' τὴ γραμμὴ Μαρτίνας—Δεμότεκας—Μήδειας. Τὸ κάτω μέρος ἢ Ἑλληνικὸ θὰ γίνῃ ἢ αὐτόνομο κὶ οὐδέτερο Τουρκοελληνικὸ ἢ θὰ μείνῃ στὴν Τουρκία. (Θέλουσε, λέει, τὴ Ραιδεστό, γιὰ νά συγκοινωνοῦν μὲ τὴν Ἀσία. Μὰ τότε θέλουσε κ' ἐμεῖς τὴ βόρεια Μακεδονία καὶ τὴ Σόφια, γιὰ νά συγκοινωνοῦμε μὲ τὴ Ρουμανία, πούναί καὶ κουμπάρα μας!) Ἡ μεγαλύτερη θυσία, ποῦ μπορεῖ νά κἀνῃ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι νά τοὺς δεχθῆ παρὰ στὸ Αἰγαῖο ἀφίνοντάς τους τὸ βορειοδυτικὸ μέρος τῆς Θράκης μὲ τὴν μπόλικη παραλία ἀπ' τὴ Μαρτίνα ὡς τὸ Νέστο τὸ πολὺ, γιατί καὶ τὴν Ξάνθη δὲν εἶναι δίκιο νά τὴν πάρουνε. Καὶ τοῦτο μὲ τὸν ὄρο τῆς φιλίας τους, ὄχι τῆς λυκοφιλίας. Ἄλλιώτικα ἄς πάη νά δίνῃ, ἐτι θέλει ἡ Εὐρώπη. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν πρέπει οὐτ' αὐτὰ τὰ μέρη νά γανωρῶσῃ γιὰ βουργάρικα καὶ νά συχάσῃ.

Ἄλλη ἀξίωσή μας, οἱ Ἕλληνας ποῦ παίρουνε στὸ κράτος τους οἱ Βούργαροι νά μὴ χάσουνε τὴν ἐθνικὴ ὑπόστασή τους, κὶ ἄς ἀπαιτήσουνε τὸ ἴδιο ἀπὸ μᾶς γιὰ τοὺς Βουργάρους των.

Αὐτὰ θὰ ζητήσουμε.

Καὶ πρῶτα βέβαια θὰ τὰ ποῦμε μὲ τοὺς ἰδίους τοὺς Βουργάρους, ἂν θέλουνε νάκούσουν ἔστω καὶ στὴν ὕστερνή τὴν ὥρα. Νά τί θὰ ποῦμε:

Αὐτὰ τὰ μέρη ποῦ ζητᾶμε πρῶτα κὶ ἀρχὴ ἀνήκουνε ἱστορικὰ σ' ἐμᾶς. Ἐπειτα οἱ ἀπαλευθερωτικὲς θυσίαι μας εἶναι ἀσύγκριτα μεγαλύτερες ἀπ' τίς δικές των. Οἱ τωρινοὶ πληθυσμοὶ τῶν μερῶν αὐτῶν εἴν' ἑλληνικοὶ τὸ πειότερο καὶ στὸν τύπο τῆς βουργάρικης μειοψηφίας ἐμεῖς δίνουμε ἀντάλλαγμα πολὺ μεγαλύτερο Ἑλληνικὸ. Τὴν Καβάλλα ἐξὸν ποῦ εἴν' ἑλληνικὴ καὶ ἄλλος λόγος ποῦ δὲ γίνεται νά τὴν πάρουν εἶναι, γιατί ἔτσι μᾶς σφηνώνονται ἀνάμεσα Χαλκιδικὴ καὶ Θάσο καὶ θὰ μᾶς τὰ ζητοῦν μεθαύριο κὶ αὐτὰ.

Γιὰ τὴν κατοχὴ πολλῶν Ἑλληνικῶν μερῶν οὔτε κἂν πολεμήσανε, παρὰ τοὺς παραδῶθησαν σὰ σ' ἐλευθερωτὲς, ἔπως ἡ Καβάλλα, ποῦ παραδόθηκε μόνη θεληματικὰ σὲ βουργάρικο ἀντάρτικο σῶμα (ὕστερώτερα πῆγε στρατὸς) καὶ ὅπως τὸ Σουφλί (Ποῖος ξέρει, ἂν κὶ ἄλλα μέρη ἀκόμη; Οἱ ἐφημερίδες μας δὲ μᾶς πληροφοροῦν γι αὐτὰ, μᾶς κοπανᾶν γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη), ποῦ ὕψωσε μόνον τοῦ Ἑλληνικῆ σημαία καὶ πολέμησε τοὺς Τούρκους, ὡς ποῦ ἦρθαν οἱ Βούργαροι. (Ἄραγες μένει ἀκόμη ἡ Ἑλλην. σημαία ὕψωμένη ἢ τὴν κατέβασαν οἱ Βούργαροι; Κὶ ἂν τὴν κατέβασαν, δὲν εἶναι ἀφορμὴ αὐτὸ νά κάνουμε τὸ ἴδιο στὴν Καβάλλα ἐμεῖς χωρὶς νά περιμένουμε διαπραγματεύσεις;) Οἱ κάτοικοι πολλῶν μερῶν ποῦ κατέχουν, ἂν γίνῃ δημοψήφισμα, θὰ προτιμήσουν τὴν Ἑλλάδα. Οἱ τόποι ποῦ μὲ θέλημά μας τοὺς παραχωροῦμε εἶναι γονιμότεροι ἀπ' τοὺς δικούς μας. Στοὺς τόπους ποῦ ζητοῦμε καὶ σ' ἐκείνους ποῦ τοὺς δίνουμε δὲν ἔχουνε κανένα ἱστορικὸ δικαίωμα, ἐξὸν ἂν λογαριάζουν τέτιο τίς ἐπιδρομὲς τῶν Τσάρων τους. Οἱ ἄνθρωποι τους σὰ μέρη αὐτὰ (Θράκη, Ν. Μακεδονία) λιγιστοὶ καὶ φερτοὶ τὰ τελευταῖα χρόνια (στὸ Δεδεαγάτς κάμποσα χρόνια πρὶν δὲν εἶταν Βούργαροι). Βούργαρος τώρα ὑπόδουλος δὲ μένει, ἐνῶ σ' ἐμᾶς... Ὁ τόπος ποῦ ἔχουνε τοὺς φτάνει καὶ τοὺς περισσεύει. Στὸν πόλεμο ἐμεῖς δὲν προσφέραμε κατώτερες ὑπηρεσίες ἀπ' αὐτούς. Ἀπ' τὴ φιλία μας θὰ ὠφελήθουν. Θὰ ξαλαφρώσουν οἰκονομικῶς καὶ θὰ ξενοιάσουν. Θάχουν εὐκαιρία νά χαροῦν τάγαθὰ τῆς εἰρήνης, νά προσδέψουνε, νά δοξαστοῦν. Ἀπὸ τὴν ἐχθρα μας θὰ χάσουν. Θὰ γκρεμοτσακιστοῦν οἰκονομικῶς

καὶ ἡσυχία δὲ θὰ βροῦν ποτέ τους, δὲ θάπολάψουνε εἰρήνην, πὺρ τῆ λαχταροῦν πειότερο ἀπὸ μᾶς. Πρέπει καὶ νὰ λογαριάσουν στὸ τέλος ὅτι ἡμεῖς μολονότι σκορπισμένοι εἴμαστε τὸ λιγώτερο διπλάσιοι ἀπ' αὐτούς.

ΑΥΤΑ καὶ ἔτι ἄλλο τέτιο θὰ τοὺς ποῦμε. Κι ἂν δὲν τὰ παίρνη ἢ γκλάβα (σλαβ. λέξη) ἢ βουρ γάρικη, νὰ καταφύγουμε στὴ μεσολάβηση τῆς Ρουσίας. Οἱ Βούργαροι πετοῦν μὲ τῆς Ρουσίας τὰ φτερὰ τὸ πειότερο καὶ ἡ Ρουσία δὲν πιστεύω νὰ μὴν ἐπαίξει τὸ μέρος τῆς στὴ Βαλκανικῇ συνάσπισι. Μὰ ἡ Ρουσία ἀραγες, ἐπειδὴ μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸ πείσμωνσε μὲ τοὺς ρασοφόρους τοῦ Φαναριοῦ, πὺρ δὲν ἤθελαν νὰ ξέρουν Βούργαρους, καὶ ἄλλη μιὰ μὲ τοὺς θεόστραβους Ἕλληνας πολιτικούς, πὺρ δὲν ἐκῆρυξαν μαζὶ τῆς πόλεμο στὰ 1876 — 8 κατὰ τοῦ Τούρκου, γι αὐτὸ θέλει καλὰ καὶ σώνει τώρα νὰ τὸ πνίξῃ τὸ ἔθνος μας γιὰ πείσμα; Νὰ μᾶς πετάξῃ ἀπ' τοὺς τόπους μας; Ἡ ἔχει συμφέρο νάχῃ φίλους τοὺς Βουργάρους σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ; Ἐγὼ θαρρῶ πὺρ ἔχει πολὺ πειότερο συμφέρο νάχῃ φίλο ἀληθινὸ τὸν ἐλεύθερο κ' ὑπόδουλο Ἕλληνισμὸ. Στὰ νότια τῆς Μαύρης θάλασσας καὶ σ' ἄλλη τῆ Μικρῇ Ἀσίᾳ μποροῦνε νὰ τῆς χρησιμέψουν οἱ Ἕλληνες, καὶ τὰ Στενὰ πὺρ τὰ θέλει ἐλεύθερα κ' ἡ Προποντιδα ἄλλη πάνου καὶ κάτου εἶναι πειότερο Ἕλληνικὰ παρ' ὅσο εἶν' Ἐγγλέζικη ἢ Μάγχη, καὶ στὸ Αἴγατο, ἔπου θὰ βγαίνουν τὰ καράβια τῆς Ἕλληνες πάντα τους θὰ βρίσκουν. Τί τὸ χρειάζεται τῆς Πόλης τὸ προτεκτοράτο, ὅταν ἡ Πόλη εἶν' Ἕλληνικῇ — βουλγάρικη δὲ θὰ γίνῃ ποτὲς — κ' οἱ Ἕλληνες ἔχουνε λόγους νὰ τὴν εὐγνωμονοῦν; Κ' ἔπειτα τί θὰ πῆ ἀκόμη Σλαβισμὸς καὶ κολοκύθια, οἱ μεγάλες οἱ ψευτιές; Δὲν τὸ πιστεύω δὰ κ' οἱ Βούλγαροι νὰ τῶχουνε τόσο καθάριο τὸ Σλαβικὸ αἷμα καὶ σὲ τόσο ὑπέρτερο βαθμὸ ἀπ' ὅτι τῶχουμε κἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ δικαιολογεῖται τὸ στραγγάλισμα τοῦ Ἕλληνισμοῦ ἀπ' τῆ Ρουσία γιὰ χάρη τῶν Βουργάρων. Μόνο ἡμεῖς πὺρ θέλουμε τῆ γλώσσα μας καὶ νὰ μᾶς λείπῃ κάθε τύραννος ἀπ' τὸ κεφάλι μας μὴ δὲν τὰ θέλουνε τὰ ἴδια οἱ Βούργαροι; — κι ἀπὲ κατὰ τὰ ἄλλα, τὰ ὀνόματα δὲ μᾶς σκοτίζουν. Ἄς μᾶς ἀφήσουν ἡσυχους στοὺς τόπους καὶ στὶς πολιτεῖες μας καὶ ἀνεξάρτητους καὶ εἴτε Σλάβους μᾶς ποῦνε εἴτε Ἀρβανίτες εἴτε Γερμανοὺς τὸ ἴδιο μᾶς κάνει. Ça nous est égal.

Κι ἂν τέλος κ' ἡ Ρουσία σκέφτεται βουργάρικα καὶ κάθε ἄλλος σωστικὸς συνδυασμὸς μᾶς λείψῃ, τότες πειὰ ἓνα μᾶς μένει. Ὅχι ἡ ὑπομονή, πὺρ

δὲν τῆ συμβουλεύω, παρὰ τοῦτο: Συμμαχία μὲ τοὺς Τούρκους καὶ (ἂν θέλουνε) τοὺς Ρουμάνους καὶ τὰ βαβόρια μας γραμμῇ γιὰ τὴν Τεργέστη νὰ βοηθήσουν τὸ Αὐδὸ γιὰ τὴ μεταφορὰ στρατοῦ Ἀουστριακοῦ στὴ Σαλονικῇ. Ἄς ἀληθῆψῃ τὸνεῖρο τῆς Ἀουστρίας. Κάλλιο οἱ Ἀουστριακοὶ (δὲν εἶν' ὁ λόγος γιὰ τὴ Σαλονικῇ) παρὰ οἱ Βούργαροι. Κ' ἡμεῖς διπλά στοὺς Τούρκους, ἔχοντας στὴ ράχη τοὺς Ἀουστριακοὺς, κάνουμε καλὰ μὲ τοὺς Βουργάρους. Κι ἂς γίνον τότες ἔλα μιὰ Μύκονος, γιὰ νὰ ξηνοιάσουμε. Γιατὶ ὁ πνιγμένος — πὺρ μὲ τὸ ζῆρο θένε νὰ τὸν πνίξουν — πιάνεται ἀπ' τὰ μαλλιά του. Κ' ἡ Εὐρώπη; Μὰ μοῦ φαίνεται πὺρ ἡ Εὐρώπη σὲ τέτια μικρῇ περίστασι θὰ τὰ βρῆ θαυμάσια τὰ πράματα καὶ θὰ συνδιαστοῦνε ἔξοχα τριπλῆς καὶ διπλῆς μένοντας ἔξω ἢ Ρουσία. Κ' οἱ ἀδερφοὶ οἱ Σέρβοι; Ἐ, οἱ ἀδερφοὶ οἱ Σέρβοι, ἂν τὸ σχέδιο δὲν τοὺς ἀρέσει, ἂς ἀνασκουμπωθοῦνε σύντομα — δίνοντάς μας κι αὐτοὶ τὸ Μοναστήρι — νὰ μᾶς βοηθήσουν στὸ νέρωμα τοῦ Βουργάρικου κρασιοῦ.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ

ΤΟΥ ΠΑΛΗΚΑΡΙΟΥ Ο ΧΑΜΟΣ

Ὁ κ. Ι. Ζερβός, συγγραφέας τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἰδέας» κτλ. μᾶς ἔστειλε τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

Ἀθῆναι 30 Ἰανουαρίου 1913

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Ἐδιάβασα στὸ τελευταῖο φύλλο σου ἓνα τραγούδι ἀληθινὰ Ἕλληνικὸ καὶ ἀξιο τοῦ τωρινοῦ μας πολέμου. Ἡ ποιητριὰ τοῦ Κλεαρτέτη Δίπλα — δὲν ξέρω ἂν εἶναι ψευδώνυμο — εὗρηκε τὸν ἦχο καὶ τὴ φράση τῆς τέχνης πὺρ ταιριάζει τώρα στὴν εὐγενικὰ ἐνθουσιασμένη Ἕλληνικῇ ψυχῇ καὶ τῶμορφο τραγούδι τῆς, «Τοῦ παληκαριοῦ ὁ χαμὸς», ἀξίζει σὰ μιὰ κεχριμπαρένια χάντρα νὰ περασθῇ στὸ πολῦτιμο κομπολόι τῆς δημοτικῆς μας ποίησης. Βρίσκω χρέος μου σὰν αἰσθητικὸς νὰ συγχαρῶ τὴν ἄγνωστῇ μου ποιητριὰ καὶ σένα γιὰ τὴ δημοσίευσή.

Μὲ ἀγάπη, δικὸς σου

I. ΖΕΡΒΟΣ

ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

Φίλε «Νουμά»,

Ἡ «Ἀστία» τοῦ περασμένου Σαβατόβραδου μᾶς

πλεροφόρησε πώς γνωστοί και άγνωστοί συχαρήκα-
κανε τόν κ. Γ. Δροσίνη γιατί βραβεύτηκε από τὰ
«Annales Politiques et Litteraires» τὸ δῆγημα τῆς
δεσποινίδας Παπαχατζῆ. Καὶ τὸ δῆγημα αὐτὸ — λέει
ἢ «'Αστία» πάντως τῷ ἢ Παπαχατζῆ ἐμπνευστεῖ
ἀπὸ κάποιου ποιήματος τοῦ κ. Δροσίνη.

Τόσο κουτοὶ — κι ἔταν ἀκόμα φιλολογοῦν — οἱ
ἀθρῶποι τῆς «'Εστίας» δὲν εἶναι. Τὸ ξέρω πολυ-
καλά. Εἶναι ὅμως κουτοπόνηροι, καὶ θέλοντας νὰ ρε-
κλαμάρουν τὸν κ. Δροσίνη, θαρρέψανε πὼς βρήκανε
τὸ κατάλληλο μέσο γιὰ νὰ τυλίξουν τὴ ρεκλάμα τους
μὲ τὸ πανωφόρι τῆς σοβαροσύνης. Τί κι ἂ διλητη-
ριάζουμε μὲ τὸ χωριάτικο φέροισμό τους ἓνα ἐργατι-
κὸ καὶ φιλότιμο κορίτσι; Τὸ λέμε «ὠραία 'Αθίς»
τὸ κορίτσι κ' ἔτσι τοῦ τὴν μπήγνουμε μ' ἀλαφρω-
μένη στυνείδηση τὴ μαχαιριά.

Γειά σου
ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ

ΣΟΝΕΤΑ

ANGELICA FARFALA

Στ' ἀκόμαντα τῆς θάλασσας ἀτλάζια
ἀκροκατώντος ἡ ψυχῆ, νὰ νῆχη
μισοαπλωμένα τὰ φτερό, μονάχη
κινάει νὰ βρῆ στὴν ἄπειρη, γαλάζια
μοναξιά, γιαιτρεμὸ γιὰ τὸ μαράζια
ποῦ τόσο τὴν παθιάζουν καί, σὰ λάχη
νάντικρύση τ' ὠριόπλομο σελάχι
κι' ὄλα τ' ἀστραφτερά χρυσὰ τσατράζια
τοῦ Ἥλιου, ὀρθοποδίζει ἐρωτευμένη
στῆς ἀσημοβολῆς τὸ μονοπάτι,
ποῦ ἴσια τὴ βγαίνει στ' ἄσιπια τεμένη
τῆς ὁμορφιάς κ' ἐκεῖ, μὲ τὴν ἀπάτη
πὼς θὰ πορευέται αἰώνια ἱεροδούλα
στ' ἄγιο φῶς καίεται σάν πεταλουδούλα.

ΝΙΚΗ

'Εβρέθη κ' ἓνα ἀτίμητο βλησίδι!
τώρα ποῦ οἱ ἀρχαῖοι ξανάζησαν ἀγῶνες,
ποῦ τῆς Πατρίδος δίνουν ζωογόνες
φλόγες ἀντριᾶς, πολεμικῆς μισίδι,
τοῦ Γένους μας καμπάλαιο στολίδι,
πῶλαμψε στοῦ Ἡρακλῆ τοὺς ἐλαιῶνες,
ἔπειτ' ἀπὸ εἰκοστρεῖς καὶ πάλ' αἰῶνες
ξαναστράφτουν οἱ ὦδες τοῦ Βακχυλίδη.
Σ' ἐμᾶς τὸν στέρνει τώρα ἡ Ἑλλάδα Μάννα
θριάμβου ἀρραβῶνα στὴ μεγάλη Πάλη,
καὶ τὸ Γένος μ' ἐλπίδες θρέφει μάννα
ποῦ σ' ἄγιο Ἀγῶνα θὰ νικήση πάλι.
Μάννα! Τοὺς νέους σου ἤρωες νὰ ἐγκωμιάση
γεννηθῆτω ποιητῆς ποῦ νὰ τοῦ μοιάση!

ΚΡΗΤΗ

Σειρήνα πρασινόχρωση μὲ μάτι
σάν τῆς ἀγάπης, μὲ λαχάρας χεῖλια,
'Αχιδομάλλα, ὀρθοβύζα, μὲ χίλια
μύρια καμάρια καὶ λέπια γεμάτη,
τραγοῦδι τραγουδᾷς μέσ' στὴ ροδάτη
καταχνιά τοῦ πελάου καὶ στὴν προσήλια
τοῦ ἀγέρος πλατωσιά καὶ στὰ βασίλεια
τῆς γῆς πνοῆ τὸ σέρνει μυρωδάτη
«Σάν τὸ γάλα τῆς αἴγας Ἀμαλθείας,
θρέφει θεοὺς καὶ τὸ φιλί μου ἐμένα·
'Ελάτε νὰ χαρῆτε μὲς στῆς θείας
ἀγκαλιάς μου τὸ σφίξιμο ἐνωμένα,
πρόσφυγες τῆς ζωῆς, δῶρα ἄγια τρία:
Θάνατο, ἀθανασία κ' ἐλευτερία».

ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Ἄρρωστε, δές, λαμπρὰ σβύνει' ἡ μέρα
τριανταφυλλί προμήνημα τοῦ Χάρου.
Τόση γαλήνη στὰ γεμάτα χάρου,
Ποῦ μοῖρα σοῦ χαρῆς' ἀνοιχτοχέρα.
Καὶ στὸ ναό, ποῦ ἄσπρος φαντάζει πέρα
σὰ νῆγιναν κολόνες τοῦ μαρμάρου
οἱ ἀρμονίες ἐνὸς ὕμνου τοῦ Πινδάρου
πῆζοντας ξάφνου μὲς στὸν ἄγιο ἀγέρα,
ἔμπα, κοίμου, κι' ὁ ὕπνος θὰ σὲ γιάνη,
θὰ ὄνειρευτῆς τὴν ἰμορφιά τὴν ἴδια
ποῦ μὲ τὸ ἀρχαῖο τραγοῦδι θὰ γλυκάνη
τῆς καρδιάς σου τὰ θλίβερα ξεσκλίδια.
«Τὸν ποῦ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς πεθνήσκει νέος.
Μὴν ξυπνᾷς, εἶμαι ὁ Θάνατος ὁ Ὠραῖος».
Λ. ΜΑΒΙΑΗΣ

— Γιὰ τὴ Ρουσοφοβία ποῦζουν πιθεῖ οἱ φίλοι μας οἱ
Ρουμᾶνοι, ἀξίζει νὰ τυπωθεῖ τοῦτο τὸ κοματάκι ἀπὸ γράμ-
μα ποῦ μᾶς ἔστειλε ἡ συνεργατίσά μας Αἰμιλία Κυραβία
ἀπὸ τὴν Κωνσταντῆ τῆς Ρουμανίας: «...Προχτές εἶμουν
δξω μὲ τὴν ἀδερφή μου, θῆτανε ἡ ὥρα 7 1)2 — 8 τὸ βρά-
δι, καὶ βλέτομε ὄλο τὸν κόσμο νὰ σταματάει καὶ νὰ δα-
χτυλοδεχτεῖ στὸν οὐρανό, καθὼς λέγαγε, ἓνα ἀεροπλάνο.
Κοιτάμε καὶ μεῖς καὶ βλέπομε... τῶμορφο τᾶστῆρι τῆς Ἀ-
φροδίτης, ποῦ εἶτανε ἀληθινὰ ἐξαιρετικὰ λαμπρὸ καὶ μὲ
γάλο κείνο τὸ βράδι, μὰ π' ἄντα φαινότανε πὼς εἶτανε ἀστέ-
ρι. Φαντάσου ὅμως τὰ γέλια μας ὅταν τὴν ἄλλη μέρα δια-
βάσαμε στὶς Βλάχικες φημερίδες πὼς στὴ Φωζάνη διατα-
χτήκανε οἱ στρατιῶτες ἀπ' τοὺς ἀξιωματικούς τους νὰ μπομ-
παρδίσουν τὸ ἐχτρικὸ, Ρούσικο, ἀεροπλάνο ποῦ ἔρχεται
ἀπὸ τὰ δυτικὰ κάθε βράδι γιὰ νὰ κατασκοπεῖ τὸ Ρου-
μανικὸ ἔδαφος. Τὴν καημένη τὴν Ἀφροδίτη!»

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΤΙΜΩΡΙΑ

Πουλιέται στὰ γραφεῖα μας τέσσερις δραχμὲς ἰσὸ ἐ-
ξωτερικὸ στέλνεται μὲ δρ. 4,50 «ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ Η
ΤΙΜΩΡΙΑ» τοῦ Δοστογιέφσκη, μεταφρασμένο ὑπέροχα στὴ
δημοτικὴ ἀπὸ τὸν κ. Στέλιο Χαριτάκη. Τὸ βιβλίον εἶναι σὲ
δύο τόμους (σελ. 763 κ' ἔχει τυπωθεῖ στὰ Χανιά.